

Šentrupert

Glasilo Občine Šentrupert

Leto: XXI./2
poletje 2019

Glasilo izhaja štirikrat letno
Za občane Občine Šentrupert brezplačno

Občinski nagrajenci 2019: Jože Bučar in Čebelarsko društvo Šentrupert	3
Naši izzivi: Zdravstvena oskrba v Občini Šentrupert	25
Pogovor s prof. dr. Vero Smole: O knjigi Naruobe prav, spomeniku šentruperske domače govorice	31

Županov uvodnik

**Spoštovane občanke,
spoštovani občani!**

Mineva pet mesecev odkar sem župan občine, za katero ponosno skrbim, čeprav v tem začetnem času šele spoznavamo stanje občine. Razkrilo se je, da smo med najbolj zadolženimi slovenskimi občinami, kar seveda ni dobro. Več kot sedem milijonov obveznosti bomo morali postopno odplačevati. Tudi ocena najpomembnejšega nadzornega organa v Republiki Sloveniji, to je Računskega sodišča RS, ni dobra - za poslovanje občine je izdalo negativno mnenje in v revizijskem poročilu natančno opisalo, kako ne smemo delati. Zavedamo se težkega začetnega položaja, vendar bomo vse te negativne ocene v naslednjih mesecih in letih popolnoma spremenili.

Precej uslužbencev občinske uprave in javnih podjetij se je odločilo, da karierno pot nadaljujejo drugje – pet jih je dalo odpoved in izbiramo nove kadre, da bomo občinske naloge vodili naprej in skrbeli za občinsko premoženje. Nova struktura kadrov še ni popolna, vendar upam, da bomo do konca poletja pokrili vsa področja in začeli učinkovito delati. Ekipi se je pridružila Bernardka Krnc, ki ima zelo dobre izkušnje iz poslovanja v občini Šmarješke Toplice, kjer je bila 12 let županja. Trenutno je vršilka dolžnosti direktorice. Božena Ojcinger je trenutno zadolžena za področje proračuna in financ, Mateja Kovačič pa bo svetovala na področju okolja in prostora. Obe bosta do zaposlitve novih kadrov za nedoločen čas pomagali preko storitvene pogodbe.

Verjetno je bilo najbolj pomembno dejanje v teh mesecih usklajevanje proračuna z vsemi akterji in uporabniki proračunskih sredstev. Težko je bilo zadovoljiti zahteve, saj nekateri težko razumejo kritično stanje občine. Najbolj pretirane zahtevke so podali javni medobčinski zavodi, v katerih vodilni kadri presegajo svoja pooblastila in izsiljujejo pri odločitvah občinskih organov. Pričakujem, da bo v bodoče Svet občin ustanovitelj skupnih javnih zavodov postavil meje vodstvom teh zavodov in od njih zahteval, naj uskladijo stroške z občinami predno določijo svoje zahtevke.

V tej številki glasila Šentrupert objavljamo precej novic v zvezi z delovanjem občinskih organov. Aprila je bil ustanovljen nadzorni odbor, ki je na prvi seji že pripravil načrt dela v tekočem letu. Občinski svet se je sestel štirikrat. Najbolj zahtevna točka je bil sprejem proračuna za leto 2019, ki je bil potrjen na 4. redni seji. Veliko dela je bilo pri usklajevanju razporeditve proračunskih sredstev. Končni rezultat mogoče ni optimalen, vendar je v stanju pomankanja, v katerem se je znašla občina, dobro izhodišče za občinsko poslovanje. Jeseni bomo verjetno morali preveriti porabo občinskih sredstev in po potrebi predlagati prerazporeditve.

Občinska uprava je naročila zunanjo neodvisno revizijo poslovanja v letu 2018 in določitev podrobnega stanja obveznosti na 31. 12. 2018.

Na finančnem ministrstvu in ministrstvu za javno upravo smo predstavili finančno stanje občine in zaprosili za soglasje za refinanciranje obveznosti, vendar smo se s prvega srečanja vrnili s praznimi rokami, a z

upanjem, da se bodo rešitve nekako našle.

Začenja se obnova zadnjega dela državne ceste, zadnjih 374 metrov ceste Slovenska vas-Šentrupert, do trga v Šentrupertu. To je največja letošnja investicija, za katero občina zagotavlja okoli 400 tisoč evrov, in sicer za 40 odstotkov naložbe v cesto (60 odstotkov zagotavlja država) in vso podcestno infrastrukturo.

Na sodišču v Novem mestu se nadaljujejo sodni postopki v zvezi z zemljišči na lokaciji Puščava, kjer naj bi se izgradil lesni predelovalni center. V zadnjih petih letih smo poslušali o nedovoljenih dejavnostih na tem območju, LPC še ni zgrajen, Ministrstvo za obrambo pa je napovedalo, da naj bi bila po 1. juniju 2019 pogodba o brezplačni odsojiti zemljišč preklicana.

Na začetku mandata smo bili seznanjeni, da se investitor GWS d. o. o. zavzema za gradnjo drugega lesno-predelovalnega centra v Prelesju, na lokaciji bivše opekarnice. Zaprosili smo za popolno informacijo o projektu, da bomo lahko s člani občinskega sveta ocenili, kakšen je interes občine. Projekt je trenutno ustavljen. Investitor je na 5. redni seji OS pojasnil, da so najprej predvideno naložbo v višini 60 milijonov evrov znižali na 12 milijonov evrov, če bodo uspešni na razpisih za nepovratna sredstva.

Razveseljivo pa je, da se je okrepilo družabno življenje v občini. Vsa društva smo spodbujali, da se aktivno pridružijo k oživitvi družabnih dogodkov, ki so namenjeni sprostitvi, učenju, zabavi ... Ob tem velja pohvala za odlično izpeljane prireditve, še posebno tiste v okviru občinskega praznika. Čestitke konjerejcem, vinogradnikom, Podeželskim ženam in dekletom Šentrupertske Šmarnice, rekreativnem društvu za prvi gorski maraton po šentruperskih gričih, kulturnemu društvu za izdajo in predstavitev nove zgoščenke, čebelarskemu društvu za 100 let ustanovitve, Vrtcu Čebelica za 40. obletnico predšolske vzgoje v Šentrupertu, ženskemu pevskemu zboru za poletni koncert in vse drugim društvom, ki so aktivno sodelovala pri družabnih dejavnostih v tej prvi polovici leta.

V naši občini imamo potencial za razvoj turizma, zato je razveseljivo, da je Turistično društvo Šentrupert ponovno zaživelo v močnejši sestavi, z novim vodstvom in svežo energijo. Upam, da bo z obnovljenimi močmi trdo zagriznil v delo in prevzel vse turistične dejavnosti, ki jih je do sedaj izvajalo Javno podjetje Dežela kozolcev d. o. o.

Vendarle je tu tudi poletni čas, ko vsi pričakujemo malo oddiha in počitka. Verjamem, da ga bomo tudi imeli, še pred tem pa vas vabim na zbor občanov, ki bo na praznični 25. junij 2019 v dvorani Vinske kleti Freljih ob 19. uri. Lepo vabljeni!

Želim vam prijetno branje nove številke glasila in vas lepo pozdravljam.

Andrej Martin KOSTELEČ, župan

Beseda urednice

Spoštovani Šentruperčani in Šenturperčanke,

junijska številka je vedno praznična – tudi tokrat. Predstavljamo Jožeta Bučarja, prejemnika priznanja, in Čebelarsko društvo Šentrupert, prejemnika listine, hkrati lahko tudi tokrat začutite utrip dogajanja v preteklih mesecih in spoznate novo knjigo, ki je posvečena Šentrupertu, natančneje tukajšnjemu govoru.

V tej številki predstavljamo vas Draga in nadaljujemo zgodbo o vrtu sester usmiljenk na Poštajah, v novi rubriki Naši izzivi pa je predstavljeno vprašanje vzpostavitve zdravstvene postaje v Šentrupertu.

Prijetno prebiranje in čim več lepih spominov na poletni dni vam želim.

urednica Petra Krnc Laznik

V ŠENTRUPERTU SO NA OSREDNJI PRIREDITVI V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA PODELILI LETOŠNJA PRIZNANJA

Listino je prejelo Čebelarsko društvo Šentrupert, priznanje pa Jože Bučar

Občinski svet občine Šentrupert je na predlog odbora za priznanja sklenil, da priznanje Občine Šentrupert prejme Jože Bučar.

Jože Bučar je naravi zapisan že od malih nog, posebej pa je dejaven na področju pohodništva in varstva narave.

Kot aktiven planinski vodnik v Planinskem društvu Polet Šentrupert je med drugim iz trga v Šentrupert po najhitrejši poti v Nebesa vodil več kot sto

Lunohodov, je gorski stražar in reden udeleženec čistilnih akcij, s katerimi v društvu skrbijo za urejenost in čistost lokalnega okolja.

Kot vodja pohodniške sekcije v Društvu upokojencev Šentrupert je v zadnjem desetletju organiziral več kot 120 ►

pohodov doma in v tujini. Jože je dosleden in natančen, zato so njegovi izleti dobro načrtovani in priljubljeni med udeleženci. So zgleden primer druženja, nabiranja novih znanj, skrbi za zdravje in povezovanje med društvi.

Ljubezen do domačega kraja veje tudi iz sprejemov planinskih in upokojenskih društev, ki prihajajo v Šentrupert na pohod po Steklasovi poti. Številni ravno na njegovo povabilo in pobudo, saj na druženjih po Sloveniji rad in s ponosom pove, da prihaja iz Šentruperta na Dolenjskem.

Dobro ga poznajo tudi otroci, ki jim je na mnogih letovanjih župnišča na Uskovicu približal pohodništvo skozi lažje potoke po okolici doma.

Jože Bučar s svojim prostovoljnim delo skrbi za dobrobit občanov – odlikujeta ga skrb za sočloveka in resnicoljubnost, vedno je pripravljen pomagati, vodi z zgledom in je zato odličen mentor in vzor mlajšim planincem, pri čemer ga vedno podpira tudi njegova žena Marica

Jože Bučar je prejel Priznanje Občine Šentrupert za dolgoletno razvijanje ljubezni do pohodništva pri vseh generacijah, spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa in odgovornega odnosa do narave.

»Pomeni zahvalo ljudi, s katerimi delam prostovoljno. Ni enostavno. Je veliko odrekovanja, veliko odgovornosti in tudi veliko veselja pri vsakem izletu, ki ga narediš, ko vidiš 50 ljudi, kako so srečni, zadovoljni, ker so videli nekaj novega. Upam, da bomo lahko šli še naprej. Vsaj za en čas še,« je po prejetju priznanja povedal Jože Bučar.

Listino Občine Šentrupert za leto 2019

prejme Čebelarstvo društvo Šentrupert.

Priznanje je prejel predsednik Čebelarstva društva Šentrupert Gregor Tratar.

Čebelarstvo društvo Šentrupert povezuje približno 30 čebelarjev iz občine Šentrupert in delno občine Mirna ter bližnje okolice. Društvo je bilo ustanovljeno 28. aprila 1919. Pobudnik in prvi predsednik je bil Aleksander Lunaček, ravnatelj, ki je v te kraje pripeljal AŽ panj. Njegov šolski čebelnjak stoji še danes. Njegovo delo je med drugimi nadaljeval Maks Kurent, ki ga je nasledil njegov sin Peter Kurent. Društvo je bilo v preteklosti pobudnik in začetnik obnove kapele na Lanšprežu, organizirali pa

so tudi številne tečaje za čebelarje. Danes v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije skrbi za izobraževanje članov.

Čebelarstvo društvo Šentrupert sodeluje tudi s čebelarskim krožkom na Osnovni šoli dr. Pavla Lunačka Šentrupert, ki vsako leto osvaja priznanja na tekmovanju čebelarjev krožkarjev. Pridruži se tudi akciji Tradicionalni slovenski zajtrk, za katerega domači osnovni šoli prispeva med, obišče pa tudi vrtničkarje in najmlajše učence ter jim zaupa skrivnosti kranjske sivke, avtohtone pasme čebel.

Župan Občine Šentrupert Andrej Martin Kostelec je podelil Listino Občine Šentrupert za leto 2019 Čebelarstvu društvu Šentrupert ob 100-letnici delovanja društva za ohranjanje čebelarstva tradicije v kraju ter za medgeneracijski prenos znanja in skrbi za čisto okolje.

»Nam kot društvu priznanje pomeni priznanje v javnem smislu oziroma da nas lokalna skupnost vidi kot soustvarjalce dogajanja v kraju, da imamo neko širšo vlogo v družbi. Meni osebno pa čast v tem, da kot trenutni predstavnik društva prevzamem to priznanje,« je po prejetju listine povedal Gregor Tratar, predsednik Čebelarstva društva Šentrupert.

Slavnostni govornik je bil letos Peter Brcar, ki je med drugim poudaril, da le složni Šentrupečani lahko skupaj naredijo nekaj dobrega in lepega za vse. Prireditelj je povezovala Petra Krnc Laznik, s pesmijo ji je dal pečat Kvartet Strmole, za pogostitev po njej pa so poskrbele članice Društva podeželskih žena in deklet Šentrupertske Šmarnice.

Petra Krnc Laznik

Občinski svet Občine Šentrupert

3. redna seja, 14. marca 2019

Člani OS so se seznanili z letnim poročilom o delovanju Skupne občinske uprave Mirnske in Temeniške doline za medobčinski inšpektorat in redarstvo v letu 2018 in ga soglasno potrdili. V nadaljevanju je bila brez razprave soglasno potrjena tudi Ocena izvajanja občinskega programa varnosti Občine Šentrupert. Prav tako so se člani OS seznanili z letnim poročilom Deže-

le kozolcev d. o. o. za leto 2018 in ga soglasno potrdili.

Člani OS so predlog proračuna občine Šentrupert za leto 2019 pospremili z dvema sklepoma, in sicer:

- da se ugotovljeni dobiček JP Energetika Šentrupert za leto 2018 in preteklih let v celoti prenese v proračun občine,
- da župan ponovno uskladi vse prihodke in odhodke (občina ima veliko

zapadlih in neporavnanih obveznosti preteklega poslovanja) v proračunu občine za leto 2019 preden ga pošlje v javno razpravo in

- da se vse proračunske porabnike Občine Šentrupert pozove k optimizaciji stroškov.

Prav tako so se člani občinskega sveta seznanili s Pogodbo o vračilu varščine in aneksa podjetju Polfin d. o. o. v višini 950.000 EUR. Zaradi neizvajanja projekta Medgeneracijski center

v Šentrupertu podjetje občini zaračuna 12 % obresti letno za vplačano varščino. Zadevo že preiskuje Policijska uprava Novo mesto.

Župan je poročal tudi o projektu rekonstrukcije državne ceste Slovenska vas-Šentrupert, o obnovi kulturnega doma in o možnostih za delovanje zdravstvene ambulante v Šentrupertu.

1. izredna seja, 27. marca 2019

Člani OS so soglasni potrdili Sklep o začasnem financiranju Občine Šentrupert v obdobju april–junij 2019. Prav tako so obravnavali in soglasno sprejeli popravljeni predlog proračuna Občine Šentrupert za leto 2019 v prvi obravnavi tako na prihodkovni kakor odhodkovni strani in soglasno sprejeli naslednje sklepe:

- da je bila za popravljeni predlog proračuna za leto 2019 opravljena splošna razprava,
- da se popravljeni predlog proračuna za leto 2019 pošlje v javno razpravo od 28. 03. 2019 do vključno 11. 04. 2019 in da je v času javne razprave predlog proračuna objavljen na spletni strani občine in zagotovljen vpogled v predlog proračuna v uradnih prostorih občine v času uradnih ur ter da v času javne razprave predlog proračuna obravnavajo delovna telesa občinskega sveta in zainteresirana javnost,
- pripombe in predlogi k predlogu popravljenega proračuna se pošljejo županu v pisni obliki, pri čemer se navodilo za vlaganje pripomb in predlogov objavi na spletni strani občine, in
- da se v času javne obravnave uskladijo proračunske postavke v skladu z zakonskimi obveznostmi občine.

4. redna seja, 25. aprila 2019

Člani OS so razširili dnevni red z dvema dodatnima točkama, in sicer o predlogu sklepa o podelitvi priznanja Občine Šentrupert za leto 2019 in o izboru izvajalca za izvedbo revizije računovodskih izkazov družbe JP Energetika Šentrupert za leto 2018 in sprejetjem ustreznih sklepov k tema dvema točkama. Priznanje Občine Šentrupert prejme Jože Bučar, aktiven planinski vodnik Planinskega društva Polet Šentrupert in vodja pohodniške sekcije v Društvu upokojencev Šentrupert. Za izvedbo revizije računovodskih izkazov JP Ener-

getika Šentrupert d. o. o. so imenovali revizijsko družbo REVISTO iz Celja.

Za nadomestnega predstavnika občine v Svet javnega zavoda Center za izobraževanje in kulturo Trebnje so imenovali Zdenko Simončič, po skrajšanem postopku je sledila obravnava Odloka o spremembah Odloka o ustanovitvi javnega podjetja Energetika Šentrupert d. o. o. zaradi spremembe sedeža družba.

Člani OS so na predlog OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert soglasno potrdili povišanje cene za vrtec Čebelica. Po 1. maju za oddelek prvega starostnega obdobja znaša 501,00 EUR mesečno na otroka, za kombinirani oddelek 406,46 EUR na otroka in za oddelek drugega starostnega obdobja 363,37 EUR na otroka, dali so tudi soglasje k 6. oddelku vrtca v šolskem letu 2019/2020.

Župan je člane OS seznanil s poslovanjem in stanjem obveznosti do podjetja Polfin d. o. o. in dodal, da je občina v zadnjem času prejela še nekaj računov za zapadle obresti. OS pri tem ugotavlja, da mora občina izvesti potrebne aktivnosti za zagotovitev pravilnosti ravnanja v primeru sklepanja pogodb s podjetjem Polfin in sprožiti ustrezne postopke v primeru ugotovljenih nepravilnosti.

Na dnevnem redu je bila tudi seznanitev s projektom LPC Prelesje. Preden bi občinski svet in občina podprla projekt in posledično spremembe in dopolnitve prostorskih izvedbenih pogojev, so svetniki predlagali, naj na naslednji seji direktor podjetja GWS d. o. o. dodatno pojasni načrtovano naložbo.

Člani OS so se seznanili tudi z dodatnimi težavami v zvezi z naročanjem prenove šolskega igrišča in sklenili, naj občina v primeru ugotovljenih nepravilnosti izvede vse ustrezne ukrepe. Prav tako so se seznanili z revizijskim poročilom računskega sodišča o pravilnosti dela poslovanja Občine Šentrupert za leto 2016 in sprejeli sklep, naj župan v 90 dneh predloži odzivno poročilo in glede na ugotovljeno postopa v skladu z zakonodajo.

Občinski svet je sprejel zaključni račun za leto 2018, ki pa potrebuje uskladitev v letu 2019, da bodo vknjižbe ustrezale dejanskemu stanju, ter dopolnjen predlog proračuna občine Šentrupert za leto 2019 v drugi obravnavi.

Župan je poročal o rekonstrukciji državne ceste Slovenska vas-Šentrupert, o obnovi kulturnega doma oziroma izvedbi investicije v ogrevanje ter o slabih možnostih za delovanje zdravstvene ambulante v Šentrupertu s strani ZD

Trebnje, ker naj bi bili predlagani prostori premajhni.

5. redna seja, 30. maja 2019

Na tokratni seji je bilo obravnavanih kar 26 točk dnevnega reda. Seja je neprekinjeno trajala pet ur, vsi sklepi pa so bili soglasni sprejeti.

Direktor podjetja GWS d. o. o. je predstavil svojo poslovno namero za LPC Prelesje. Po predstavitvi in razpravi ni bil sprejet noben sklep.

V drugi obravnavi je bil Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi javnega podjetja Energetika Šentrupert d. o. o. zaradi spremembe sedeža družba, ki je bil brez razprave sprejet. Sledila je obravnava Odloka o prevzemu ustanoviteljskih upravičenj Zavoda dežela Kozolcev za ohranjanje naravne in kulturne dediščine v prvi obravnavi. V gradivu je bila predložena tudi SWOT analiza o prednostnih, slabostih, priložnostih in nevarnostih ukinitve javnega zavoda Dežela Kozolcev. Pestri razpravi in sprejetju odloka v prvi obravnavi sledi 30-dnevna javna obravnava odloka, ki je z vsemi gradivi objavljen na spletni strani občine. V nadaljevanju je sledila predstavitev programa dela Zavoda Dežela Kozolcev v letu 2019. Občinski svet Občine Šentrupert je potrdil, da se osnovni kapital družbe poveča iz sedanjih 60.000,00 EUR za dodatnih 40.000 EUR tako, da po povečanju znaša 100.000,00 EUR. Znesek povečanja osnovnega kapitala vplača edini družbenik Občina Šentrupert, ki tudi prevzame vložek povečanega osnovnega kapitala, ko bodo sredstva zagotovljena z rebalansom proračuna.

Predstavljeni in potrjeni so bili tudi letni program kulture, športa in sociale v občini Šentrupert v letu 2019, ki so podlaga za objavo razpisov občine za društva in javne zavode. Prav tako so člani potrdili novo ceno storitve Pomoč družini na domu, ki velja od 1. aprila 2019 in jo za občino izvaja DSO Trebnje.

JP Komunala Trebnje d. o. o. je občinski svet seznanilo s Poročilom o pokopališki in pogrebni dejavnosti za leto 2018 in načrtom dela za leto 2019 na pokopališču v Šentrupertu. Prav tako je občinski svet potrdil izvedbeni program zimske službe na lokalnih cestah in javnih poteh ter program rednega vzdrževanja cest na območju občine Šentrupert za leto 2019, ki sta pogoj za sklenitev letne pogodbe s koncesionar- ➤

jem Komunalo Trebnje d. o. o. za letno in zimsko vzdrževanje cest na območju občine. Potrjen je bil tudi načrt investicijskega vzdrževanja občinskih cest v občini za leto 2019, in sicer je v načrtu globinska sanacija določenih odsekov poškodovane LC 425 331, ki vodi v vas Zabukovje.

Predstavljeni in sprejeti so bili tudi Elaborat o oblikovanju cen storitev javne službe oskrbe s pitno vodo in sklep o oblikovanju cene obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na območju občine Šentrupert, Elaborat o oblikovanju cene izvajanja javne službe odvajanja komunalne in padavinske vode na območju občine Šentrupert v letu 2019 ter sklep o oblikovanju cene obvezne občinske javne službe odvajanja komunalne in padavinske vode na območju občine Šentrupert, Elaborat o oblikovanju cene izvajanja storitev javne službe ravnanja z odpadki na območju občine Šentrupert v letu 2019 in sklep o oblikovanju cene

obvezne občinske gospodarske javne službe ravnanja z odpadki na območju občine Šentrupert ter Elaborat o oblikovanju cene izvajanja storitev javne obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v RCERO Ljubljana za obdobje 2019-2012 – soglasje k ceni storitev. Sprejeti dokumenti ne bodo bistveno vplivali na cene komunalnih storitev za občane, ki jih na položnicah zaračunava Komunala Trebnje d. o. o.

OS je podal soglasje županu za potrjevanje investicijske dokumentacije za projekte uvrščene v načrt razvojnih programov občine, ki so sestavni del veljavnega proračuna Občine Šentrupert za leto 2019.

Sprejet je bil tudi sklep o ukinitvi javnega dobra na nepremičninah par. št. 2574/2 in 2623/7, obe k. o. Straža, in predlog nakupa nepremičnega premoženja občine v skladu s potrjenim let-

nim programom pridobivanja nepremičnega premoženja občine.

Ker je Občina Šentrupert članica kar dveh druženj občin, Združenja občin Slovenije in Skupnosti občin Slovenije, in obema plačuje članarino, je OS sklenil, da občina izstopi iz Skupnosti občin Slovenije.

Župan je pojasnil nadaljnje zavzemanje za zdravstveno ambulanto, predstavil aktivnosti glede obnove in morebitne prenove kulturnega doma, o darilni pogodbi zemljišč v Puščavi za izgradnjo LPC Puščave in zahtevi MO RS za vračilo nepremičnin v stanju, kot jih je prevzela, o aktivnostih glede rekonstrukcije državne ceste Slovenska vas-Šentrupert, o preoblikovanju SOU Mirnske in Temeniške doline, o dogovorih na sestanku na ministrstvu za finance in javno upravo ter o pripravi projekta za Obrtno-podjetniško cono Šentrupert.

mag. Bernardka Krnc,
v. d. direktorice občinske uprave

Obrtno-podjetniška cona Šentrupert (za Farovškim hribom)

Občina Šentrupert je 15. junija na razpis za črpanje EU sredstev na osnovi Dogovora regij preko RC Novo mesto na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT) prijavila projekt Obrtno-podjetniška cona Šentrupert (v nadaljevanju: OPC Šentrupert)

Župan je bil uspešen na sestankih na MGRT (20. 5. 2019) in na sestanku RC NM v Krškem (29. 5. 2019), ker ima občina sprejet OPPN za spremembe in dopolnitve zazidalnega načrta za območje urejanja obrtno podjetniške cone Šentrupert (Uradni list RS, št. 31/2016) in veljavno pravnomočno gradbeno dovoljenje. Že zagotovljena vrednost nepovratnih sredstev EU za Občino Šentrupert je 534.699,09 EUR (ocenjena vrednost projekta je 980.880 EUR z DDV); lahko pa bi bila višina nepovratnih sredstev še višja, ker

nekateri občine nimajo »zrelih« projektov za prijavo na razpis in izvedbo.

Občina je pri projektantu GPI d. o. o. naročila nove popise del PZI za prijavo na razpis za nepovratna sredstva in za izvedbo javnega naročila. Pri podjetju ESPRI d.o.o. smo naročili pripravo dokumentacije za razpis (DIIP, IP in vse obrazce, ki jih zahteva MGRT).

S projektom bomo zgradili cesto v OPC Šentrupert v asfaltni izvedbi, most čez Bistrico, uredili meteorno kanalizacijo in odvodnjavanje ter omo-

gočili vse ostale infrastrukturne pogoje za uspešen nadaljnji razvoj podjetništva v coni. Sedaj delujoči podjetniki v OPC Šentrupert so že podpisali pisma o nameri za nadaljnjo širitev in delovanje v coni. Investicija naj bi bila dokončana najkasneje do 30. septembra 2020. Če tudi ostale podjetnike zanima delovanje v OPC Šentrupert, lahko več informacij dobite na občini.

mag. Bernardka Krnc,
v. d. direktorice občinske uprave

JAVNI RAZPISI – sofinanciranje iz občinskega proračuna v letu 2019

Občina Šentrupert je na svoji spletni strani www.sentrupert.si z junijem objavila javne razpise in poziv za sofinanciranje različnih dejavnosti društev in organizacij.

Največji delež sredstev je namenjen **ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja**, na voljo je 14.000 evrov za:

UKREP 1: Pomoč za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih (10.000 eur),

UKREP 7: pokrivanje operativnih stroškov transporta iz odročnih krajev (2.000 eur) in

UKREP 8: podpora delovanju društev s področja kmetijstva, gozdarstva, čebelarstva in razvoj podeželja (2.000 eur).

Rok za prijavo: 30. junij 2019

Za izbor **javnih kulturnih programov in kulturnih projektov** je namenjenih 13.400 eur, od tega za: javne kulturne programe - redna dejavnost (3.400 eur), za javne kulturne prireditve (8.000 eur) ter za založništvo (2.000 eur).

Rok za prijavo je 3. julij 2019.

Za izbor in sofinanciranje izvajalcev **letnega programa športa** je razpisanih 6.000 eur, od tega za prostočasno športno vzgojo otrok in mladine (2.000 eur), športno rekreacijo in šport starejših (2.000 eur), za športne prireditve (900 eur), za delovanje športnih društev (450 eur), šport invalidov (500 eur) ter za izobraževanje strokovnih kadrov (150 eur).

Rok za prijavo je 3. julij 2019.

Za sofinanciranje **turističnih prireditev** je namenjenih 8.000 eur, **rok za prijavo pa je 30. junij 2019.**

Za subvencioniranje dela stroškov **izgradnje malih komunalnih čistilnih naprav**, kjer je na voljo 4.000 evrov, je **rok do porabe sredstev oziroma najkasneje do 30. oktobra 2019.**

Navodila prijaviteljem in obrazci za prijavo na javne razpise, so na voljo na spletni strani občine na naslovu **www.sentrupert.si**.

Danica Grandovec, višja svetovalka za družbene dejavnosti

Rekonstrukcija državne ceste Slovenska vas–Šentrupert

Letos je na osnovi 26. 3. 2018 podpisanega sporazuma z ministrstvom za infrastrukturo na vrsti zadnja faza rekonstrukcije državne ceste R3-750 od konca III. etape do jedra Šentruperta.

Dela so se že začela izvajati in bodo predvidoma trajala 170 dni od uvedbe v delo. Gradbena dela bo po izvedenem javnem naročilu s strani države in podpisane gradbene pogodbe med izvajalcem, državo in občino z dne 21. 2. 2019 v vrednosti 695.044,10 EUR izvajalo podjetje Mapri Proasfalt d. o. o. in njegov nominirani podizvajalec Tegar d. o. o.

V sklopu rekonstrukcije ceste bodo urejene tudi površine za pešce, javna razsvetljava in ostala komunalna infrastruktura. Občina Šentrupert je investicijo prijavila na razpis za črpanje nepovratnih in povratnih sredstev v okviru 23. člena Zakona o financiranju

občin, in sicer 98.492 EUR nepovratnih in 98.492 EUR povratnih sredstev.

V sklopu rekonstrukcije ceste bo Občina Šentrupert obnovila vodovod in vodovodne priključke ter kanalizacijo na tem odseku ceste v sodelovanju z javnim podjetjem Komunala Trebnje d. o. o. Pogodbi sta že podpisani, izbran je tudi nadzornik investicije.

Zaradi obnove bo urejen obvoz po lokalnih cestah, delno pa bo zaprt manjši odsek lokalne ceste LC 425311, ki vodi na trg. Obvoz bo ustrezno označen, dostopi do stanovanjskih objektov pa bodo urejeni po uskladitvi lastnikov zemljišč z izvajalcem del.

Vse občanke in občane Šentruperta ter podjetnike prosimo za strpnost zaradi hrupa, prahu, obvoza, delne zapore ceste lokalne ceste in ostalih nevšečnosti, ki jih bo obnova povzročila. Hvala za razumevanje.

mag. Bernardka Krnc,
v. d. direktorice občinske uprave

Obveznosti Občine Šentrupert

vir zajemanja podatkov: AJPEŠ-bilanca stanja na dan 31. 12. 2018

Na 31. 12. 2018

Skupaj kratkoročne obveznosti	827,281.00
Kratkoročne obveznosti za prejete varščine	91,500.00
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	18,437.00
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	520,462.00
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovnja	41,616.00
Kratkoročne obveznosti do proraču. upor	153,516.00
Neplačani prihodki	1,750.00
Skupaj dolgoročne obveznosti	2,399,177.54
BKS BANKA	1,439,857.45
BKS BANKA	786,666.55
RS Ministrstvo za gospodarski razvoj (člen 23)	7,681.89
RS Ministrstvo za gospodarski razvoj (člen 23)	80,072.75
RS Ministrstvo za gospodarski razvoj (člen 23)	1,818.13
RS Ministrstvo za gospodarski razvoj (člen 23)	32,123.92
RS Ministrstvo za gospodarski razvoj (člen 23)	50,956.85
OBVEZNOSTI JPEŠ d. o. o., DK d. o. o. in Zavoda DK, Varščina Polfin d. o. o. in vrtca	4,220,467.69
Ocenjena obveznosti najemnin do leta 2025 po Najemni pogodbi z J-Invest (vrtec) vir zajemanja podatkov: aneks št. 2 k pogodbi o najemu (Jelovica invest, Škofja Loka in Občina Šentrupert)	1,501,920.00
Obveznosti (Varščina, odkup terjatev, posojila in obresti) do podjetja Polfin d. o. o. vir zajemanja podatkov: aneks št. 1 k pogodbi o vračilu varščine (Polfin d.o.o. in občina Šentrupert)	1,018,289.57
Dežela kozolcev Šentrupert, d. o. o. vir zajemanja podatkov: AJPEŠ-bilanca stanja na dan 31. 12. 2018 Dežela kozolcev, d. o. o. in Zavoda Dežela kozolcev	59,613.10
Zavod Dežela kozolcev	13,137.92
JP Energetika Šentrupert d. o. o. vir zajemanja podatkov: JP Energetika Šentrupert - Bruto bilanca za leto 2018	1,627,507.10

Kadrovsko stanje Občinske uprave Občine Šentrupert, na dan 4. junij 2019

Delovno Mesto	Zasedanje		Delo do	Delo od
Župan	Andrej Martin KOSTELEČ	Poklicni		20.12.2018
Podžupan	Tomaž RAMOVŠ	Nepoklicni		1.02.2019
Direktorica (dosedanja)		Zaključila delovno razmerje	31.05.2019	
Vršilka dolžnosti direktorice	Bernardka KRNC	Imenovana	17.07.2019	1.06.2019
Direktorica (nova)		Izbrana		18.07.2019
Višja svetovalka za splošne zadeve	Marjana PODLESNIK	Pogodba o zaposlitvi	Za nedoločen čas	
Nadomeščanje višje svetovalke za splošne zadeve		Izbrana		24.07.2019
Svetovalka za okolje in prostor	Razpis v teku	Dosedanja zaključila delovno razmerje	15.06.2019	
Nadomeščanje višje svetovalke za okolje in prostor	Zunanja sodelavka	Pogodba za svetovanje za okolje in prostor		1.06.2019
Referent za proračun in finance	Razpis se bo ponovil	Dosedanja zaključila delovno razmerje	15.05.2019	
Nadomeščanje referenta za proračun in finance	Zunanja sodelavka	Pogodba za računovodske storitve		29.05.2019
Strokovni delavec	Razpis bo objavljen	Dosedanja zaključil delovno razmerje	16.03.2019	
Višji svetovalka za premoženjsko-pravne zadeve		Dosedanja zaključila delovno razmerje	1.07.2019	
Višja svetovalka za družbene dejavnosti	Danica GRANDOVEC	Pogodba o zaposlitvi	Za nedoločen čas	
Administratorica	Irena RIBIČ	Pogodba o zaposlitvi	Za nedoločen čas	

Zaradi velike kadrovske zamenjave bomo na Občinski Upravi v poletnem času zelo omejeni zato prosimo vse občane za razumevanje.

Občinski svet Občine Šentrupert je na 4. redni seji sprejel Odlok o proračunu Občine Šentrupert za leto 2019, s katerim se za Občino Šentrupert za leto 2019 določajo proračun, postopki izvrševanja proračuna ter obseg zadolževanja in poroštev občine in javnega sektorja na ravni občine.

VIŠINA SPLOŠNEGA DELA PRORAČUNA IN STRUKTURA POSEBNEGA DELA PRORAČUNA

Proračun sestavljajo splošni del, posebni del in načrt razvojnih programov. Splošni del proračuna sestavljajo bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja. Namen porabe proračuna je opredeljen s proračunskimi postavkami. Splošni del proračuna na ravni podskupin kontov je določen v naslednjih zneskih:

A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV

SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	3.046.197,44 EUR
TEKOČI PRIHODKI (70+71)	2.560.162,44 EUR
70 DAVČNI PRIHODKI	2.153.580,00 EUR
700 Davki na dohodek in dobiček	1.773.707,00 EUR
703 Davki na premoženje	289.080,00 EUR
704 Domači davki na blago in storitve	88.313,00 EUR
706 Drugi davki in prispevki	2.480,00 EUR
71 NEDAVČNI PRIHODKI	406.582,44 EUR
710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	188.080,00 EUR
711 Takse in pristojbine	3.100,00 EUR
712 Globe in druge denarne kazni	28.020,00 EUR
713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	520,44 EUR
714 Drugi nedavčni prihodki	186.862,00 EUR
72 KAPITALSKI PRIHODKI	143.331,00 EUR
722 Prihodki od prodaje zemljišč in neopredmetenih osnovnih sredstev	143.331,00 EUR
74 TRANSFERNI PRIHODKI	342.704,00 EUR
740 Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	342.704,00 EUR
741 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev EU	0,00 EUR

II. SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	2.991.932,00 EUR
40 TEKOČI ODHODKI	1.066.579,10 EUR
400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	188.526,10 EUR
401 Prispevki delodajalcev za socialno varnost	36.817,00 EUR
402 Izdatki za blago in storitve	787.136,00 EUR
403 Plačila domačih obresti	19.000,00 EUR
409 Rezerve	35.100,00 EUR
41 TEKOČI TRANSFERI	975.514,00 EUR
410 Subvencije	19.400,00 EUR
411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	605.536,00 EUR
412 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	51.730,00 EUR
413 Drugi tekoči domači transferi	298.848,00 EUR
42 INVESTICIJSKI ODHODKI	869.188,90 EUR
420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	869.188,90 EUR
43 INVESTICIJSKI TRANSFERI	80.650,00 EUR
431 Investicijski transferi pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki	32.450,00 EUR
432 Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	48.200,00 EUR

I. PRORAČUNSKI PRESEŽEK (I.-II.) **54.265,44 EUR**

RAČUN FINANCIRANJA

50 ZADOLŽEVANJE **98.492,00 EUR**

55 ODPLAČILA DOLGA **166.239,90 EUR**

NETO ZADOLŽEVANJE **-67.747,90 EUR**

VIR: ODLOK O PRORAČUNU OBČINE ŠENTRUPERT ZA LETO 2019

Ravnanje z odpadno silažno folijo

Odpadna silažna folija je odpadek kmetijske dejavnosti in ne komunalni odpadke (odvoz ni v pristojnosti komunalnega podjetja), zato odlaganje v zabojnike za komunalne odpadke, poleg zabojnikov ali drugje v naravi ni dovoljeno.

Odpadno silažno folijo se lahko odda v zbirnem centru Globoko ali v podjetju Plasta d. o. o. v Šentrupertu, ki je pooblaščen za zbiranje tovrstnega odpadka. Oddaja je v obeh primerih brezplačna. Pri oddaji kmet dobi Evidenčni list o prevzemu odpadka, ki mu služi kot dokaz ob morebitnih inšpekcijskih pregledih ravnanja z odpadki iz kmetijske dejavnosti.

Odpadna silažna folija mora biti pred oddajo očiščena, brez mulja, zemljine, PP mrežic, lesa ipd.

Medobčinski inšpektorat in redarstvo

NOVICE IZ DRŽAVNEGA ZBORA

Preveč smo dragoceni, da bi umirali v predolghih čakalnih vrstah

V zadnjem mesecu se v državnem zboru bolj ali manj uspešno spopadamo s številnimi izzivi na področju zdravstva in starajoče se družbe. Poslanci Nove Slovenije smo zgroženi nad ugotovitvijo, da v Sloveniji v digitalni dobi in razcvetu informatizacije vseh poslovnih procesov ne znamo prešteti pacientov, ki čakajo na zdravstveno storitev in zaradi nedopustno dolge čakalne dobe tudi umirajo. Čakalna doba ne sme biti nikoli tako dolga, da se bolniku med čakanjem zdravstveno stanje poslabša. Vseskozi poudarjamo, da zgolj povečanje dotoka denarja v zdravstvo ne bo rešilo problema čakalnih dob. Nujne so korenite sistemske spremembe tudi v organizaciji, ne samo financiranju.

Poslanci NSi smo pozvali predsednika Vlade RS Marjana Šarca k nujnim sistemskim ukrepom za odpravo nedopust-

no dolgih čakalnih dob. Slovenke in Slovenci smo preveč dragoceni, da bi zaradi nesposobnosti vlade umirali v nedopustno dolgih čakalnih vrstah.

Za nami so volitve poslancev v Evropski parlament iz Slovenije. V Novi Sloveniji smo zadovoljni z doseženim rezultatom, saj smo dosegli zastavljene cilje: presegli smo deset odstotkov in za poslanko je bila izvoljena Ljudmila Novak. Zahvaljujem se vsem, ki ste v občini Šentrupert oddali glas za Novo Slovenijo. Prav tako se zahvaljujem dosedanjemu poslancu Lojzetu Peterletu za njegovo 30-letno politično delo v dobrobit Slovenije.

Blaž Pavlin, poslanec

DELO KRAJEVNE ORGANIZACIJE RK ŠENTRUPERT

Naši 90-letniki so praznovali

14. aprila je častitljivih 90 let praznovala gospa Greta AV-SEC iz Slovenske vasi. Prostovoljci KORK Šentrupert smo ji voščili ob osebnem prazniku in ji zaželeli vse lepo.

20. maja pa je svoj 95. rojstni dan praznovala gospa ANGELA SAPOR iz Malega Cirknika. Tudi njej smo voščili in ji zaželeli vse dobro in predvsem zdravja.

Srečanje starejših občanov

Letošnjega tradicionalnega srečanja starejših občanov, ki ga prostovoljci KORK pripravimo vsako tretjo nedeljo v aprilu, se je udeležilo okoli sto občanov. Kaplan Župnije Šentrupert je pred srečanjem daroval sveto mašo, nato je v Hiši vina Frelih sledilo druženje s pogostitvijo in krajšim kulturnim programom, ki so ga popestrili pevke in pevci Mešanega pevskega zbora Društva upokojencev Šentrupert z zborovodkinjo Duško Lah Peček. Zvone Vavtar je prisotne do solz nasmejal s svojo hudomušno predstavo o ekološki osveščenosti. Prisotne je s svojo „spremljevalko“ harmoniko zabavala mlada prostovoljka Teja Podlogar.

Na srečanju smo tudi zaplesali ter obdarili najstarejša udeleženca. Letos sta bila to gospa Francka Ravnikar in gospod Anton Stušek.

Prisotne sta poleg predsednice KORK Šentrupert nagovorila predsednik društva upokojencev Peter Pavlin ter prvič novi župan Občine Šentrupert Andrej Martin Kostelec.

Srečanje so s svojimi denarnimi prispevki omogočili Ključavničarstvo Marjan Bartolj, Esplanada Ruperta Goleta ter Martin in Mici Slapšak. Za sladke dobrote in pijačo so poskrbeli Pekarna Bistrica, prostovoljka Rozi Podlogar, Zinka in Ivan Gorenc, Dana Mirna, Gostilna Jaklič, Franci Špolar, Franc Gorenc, Stane Gorenc in Rupert Gregorčič.

Vsem skupaj LEPA HVALA. HVALA pa tudi gospe Veroniki Frelih, ki nam je tudi letos odstopila lepe prostore Hiše vina in Gostišču Barbara za odlično pripravljeno malico.

Ker se meja starosti z leti dviguje, finančnih sredstev pa je vse manj, obveščamo občanke in občane, da bodo v prihodnje na srečanje starejših vabljeni občanke in občani, stari 75 in več let. Upam, da boste to sprejeli z razumevanjem!

Svetovni dan mladih prostovoljcev

15. aprila praznujejo mladi prostovoljci. Sodelovanje med OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert in KORK Šentrupert je že vsa leta zelo dobro, zato sta mentorica mladih članov RK pri OŠ Marta Mencin in predsednica KORK Šentrupert tega dne za mlade člane RK pripravili okroglo mizo na temo prostovoljstva in humanosti. Učencem se je ob tej priložnosti predstavil najstarejši prostovoljec KORK Šentrupert g. Edi Zavrl in jim na zelo čustven način opisal in orisal dogodek iz druge svetovne vojne, ko je kot 12-letnik spremljal humanitarne pakete z vlakom iz Šentruperta v Ljubljano, ki so bili namenjeni v taborišče Gonars, in sicer internirancem iz Šentruperta.

Meritve krvnega tlaka in sladkorja

KORK Šentrupert je v nedeljo, 2. junija, s Centrom za krepitev zdravja, ki deluje kot samostojna enota Zdravstve-

nega doma Trebnje, kot darilo občanom ob občinskem prazniku, izvedla brezplačne meritve krvnega tlaka in sladkorja, ki sta ga izvajali dipl. medicinski sestri Janja Skoporc in Tjaša Kotar. 2-minutni test stopanja na mestu, ki je bil namenjen osebam, starim 65 let in več, je izvajala kinezeologinja Barbara Jantol. Beti Koračin in Marjan Rajkovič iz ekipe prve pomoči OZRK Trebnje pa sta obiskovalcem prikazala temeljni postopek oživljanja z uporabo AED.

Meritev se je udeležilo kar 69 občanov, ravno tako je bilo veliko zanimanje za 2-minutni test stopanja na mestu ter praktični prikaz temeljnega postopka oživljanja.

Ruža Brcar, predsednica KORK Šentrupert

Šahovski turnir ob občinskem prazniku v Deželi kozolcev

Tradicionalnega šahovskega turnirja ob občinskem prazniku, ki je bil v soboto, 1. junija, se je letos udeležilo 32 šahistk in šahistov. Tekmovanje je potekalo v dveh konkurencah, saj so posebej tekmovali člani in posebej osnovnošolci, za katere se je tekmovalje upoštevalo kot medobčinsko osnovnošolsko prvenstvo.

V članski konkurenci je sodelovalo 18 igralcev iz petih šahovskih klubov in društev. Po odigranih devetih kolih je bil najuspešnejši Cvetko Jakša iz Šahovskega kluba Trebnje s 7,5 točkami pred najuspešnejšim domačinom Matejem Brcarjem, ki je osvojil pol točke manj, tretji je bil Andrej Brcar s 6,5 točkami. Nagrade sta prejela tudi najuspešnejši senior Marjan Stokanovič in najuspešnejša mladinka Tjaša Pajek, oba člana ŠD Krka Novo mesto.

Na medobčinskem osnovnošolskem prvenstvu pa je sodelovalo 14 mladih šahistov iz občin Šentrupert, Mirna, Mokrono-

g-Trebelno in Trebnje. Po odigranih devetih kolih je bila v absolutni konkurenci najuspešnejša Anja Ferfole iz Mirne. Najuspešnejša domača igralka je bila Zoja Brcar, ki je bila najboljša med mlajšimi deklicami, medaljo pa je prejel tudi Anže Vidmar, ki je bil tretji v konkurenci mlajših dečkov. Med šolami je bila najuspešnejša OŠ Mirna. Pokale in medalje je najboljšim podelil župan Andrej Martin Kostelec.

Andrej Brcar

18. srečanje konjenikov in tekmovanje v nabadanju klobas v Dragi pri Šentrupertu

Konjerejsko društvo Šentrupert je v nedeljo, 26. maja 2019, organiziralo 18. srečanje konjenikov v Dragi pri Šentrupertu.

Osrednji dogodek dneva je bilo tekmovanje v nabadanju klobas, imeli pa smo tudi spremljevalni program. Obiskali so nas gostje s Kmetijske šole Grm Novo Mesto pod vodstvom Janeza Bratkoviča in nam predstavili dresurno jahanje in preskakovanje ovir. Zelo zanimiva je bila tudi predstavitev lanskoletnega državnega prvaka Dejana Jančarja v vožnji enovprege na progi, ki so jo v ta namen postavili po vseh pravilih kot na tekmovanjih. Na tej progi so se kasneje pomerili tudi ostali vozniki vpreg.

Vsi otroci so imeli možnost vodene-ga jahanja, za kar je bilo toliko zani-ma-

nja, da je bilo treba tudi malo počaka-ti v vrsti.

Prireditve se je udeležilo več kot 50 konjenikov in voznikov vpreg iz naslednjih društev: Konjeniški klub Krka-Grm Novo mesto, Šola jahanja Viktorija, Konjerejsko društvo Češnjice, Ranč Kastro, Konjeniški klub Temeniške doline, Domačija Marn, Krekova konjenica Šentjanž, KD Barje, Čatežka konjenica, Konjeniško društvo Grčevje, Šminka Tim in seveda domače Konjerejsko društvo Šentrupert.

Na tekmovanju v nabadanju klobas je sodelovalo 22 tekmovalcev, od tega kar

sedem deklet. 1. mesto je osvojil Boštjan Krmelj iz Krekove konjenice Šentjanž, 2. mesto Robert Hudorovac iz Šminka Tima in 3. mesto Tjaša Dolinšek iz KD Barje. Vsi trije so domov odšli z unikatnimi pokali, ki sta jih izdelala naša člana, doktor kovaških ved Toni Žago in mizar-ski mojster Marjan Ruperčič.

Za ozvočenje in glasbo je poskrbel član ansambla Dolenjskih 5. Prireditelj je, kot vsa leta uspešno povezoval Jože Ramovž.

Za samo izvedbo prireditve so zaslu-žni člani društva s svojim prostovolj-nim delom.

Konjerejsko društvo Šentrupert se zahva-ljuje vsem konjenikom in ostalim obisko-valcem, ki so s svojim prihodom podpr-li naše društvo in skupaj z nami ob dobri hrani in pijači preživeli lepo popoldne.

Posebna zahvala tudi vsem sponzorjem in donatorjem, ki so s svojimi prispevki omogočili, da smo prireditelj organizira-li v takšnem obsegu.

Se vidimo prihodnje leto zadnjo nede-ljo v maju.

Andreja Hlebec

Prvi RD bajkam uspel

V soboto, 1. junija 2019, je Rekreativno društvo Šentrupert v okviru občinskega praznika prvič organiziralo družabni gorsko-kolesarski dogodek »RD bajkam ŠENTRUPERT«. Trasa je potekala po obronkih občine; udeleženci so lahko izbirali med daljšo (35 km) in krajšo (20 km) traso. Uživali so v lepotah narave, vreme pa je poskrbelo, da je bila proga poleg razgibanosti in zahtevnosti tudi zabavna.

Zbor vseh udeležencev, prijavljenih je bilo kar 43, je bil pri lokalu San Tropez, ob 9. uri. Po nagovoru župana An-

dreja Martina Kostelca so se vsi skupaj odpravili na pot. Daljša je vodila v sme-ri Vesele Gore, Apnenika, nadaljevala na

Okrog, kjer je bila postojanka z okrep-čilom in prigrizki, nato pa zopet v Šen-trupert, skozi Deželo kozolcev (tukaj ►

se je začela tudi krajša pot), sledila je pot po Romarski poti proti Jesenicam, ob potočku Jeseniščica z vzponom v Nebesa, ki ponuja najlepši razgled na šentrupersko dolino.

Zaključek obeh tras je bil na štartnem mestu dogodka »RD bajkam ŠENTRUPERT«, ki je vsem udeležencem in podpornikom ponudil topel obrok

in osvežilne pijače. Najbolj vztrajni so zaključili druženje med ogledom finala Lige prvakov.

Organizator je v okviru štartnine in podpore vsem zagotovil športne nogavice in majice z logotipom dogodka.

RD Šentrupert se za pomoč pri izvedbi in udeležbi zahvaljuje vsem udeležencem, Občini Šentrupert, Zmajarskemu društvu Prelet Šentrupert, Konjarskemu društvu Šentrupert, številnim sponzorjem in posameznikom, ki so prispevali k temu, da je bil dogodek izpeljan na visokem nivoju.

Z izvedbo dogodka so bili zadovoljni tako udeleženci kot tudi organizator, zato RD Šentrupert snuje nov dogodek, predvidoma jeseni. Do takrat – krepite telo in duha, da boste pripravljeni na nove izzive! Športni pozdrav!

Damjana Kužnik, RD Šentrupert

Pohod po sosednjem glavnem mestu

Pohodniki Društva upokojencev Šentrupert smo se tokrat odpravili na pohod po Zagrebu, glavnem mestu sosednje Hrvaške.

V jutranjih urah smo se odpravili na potep z avtobusom. Ustavili smo se še v Slovenski vasi, na Mirni in Trebnjem in tako prispeli na avtocesto v smeri mejnega prehoda Obrežje. Vodnik Jože nam je razložil skrbno načrtovan program, s posebnim opozorilom glede osebnih dokumentov za prehod državne meje, pa poskrbel, da ni nihče ostal na meji. Ob prihodu v Zagreb smo na glavni železniški postaji doživeli prvo presenečenje. Pridružila se nam je namreč Slovenka, ki že trideset let živi v Zagrebu in je bila ta dan naša vodička po mestu. Ponosna na to, da ima dve domovini, nas je najprej seznanila z znamenitostjo stavbe železniške postaje. Po poti čez trg Kralja Marka in park Zrinjevac smo izvedeli tudi nekatere podatke, ki se nanašajo na prispevek znanih Slovencev k lepotam Zagreba. Na trgu Bana Jelačića je sledilo obvezno skupinsko slikanje, nato pa razočaranje, saj najkrajša vzpenjača na svetu ni delovala, zato smo se morali na Gornji grad (del Zagreba) povzpe-

ti peš. Ob ogledu upravnega središča države smo se napotili proti katedrali, ki mogočno stoji ob obzidju, kjer je nameščena ura, ki kaže čas potresa, ki je v prejšnjem stoletju prizadel Zagreb. Po zaključenem ogledu mesta smo se odpeljal v največji zagrebški park Maksimir, kjer so prišli na svoj račun ljubitelji nogometa (videli smo namreč sta-

dion NK Dinamo), ogledali smo si tudi ogledali živalski vrt, ki pa na žalost ni več to, kar je bil nekoč. Po rahli utrujenosti sta je prileglo zaslužen kosilo in pot domov. Na koncu smo ugotovili, da se zaradi dobrih pomočnic Jožetu ni nihče izgubil in da smo izvedeli veliko novega o naših sosedih.

Boštjan SLADIČ

Planinci lovili sončne dni

V PD Polet smo v zadnjih dveh mesecih izkoristili vse sončne dni, ki bi jih lahko prešteli kar na prste ene roke. Zadnja pošiljka snega v visokogorju nas je preusmerila na spoznavanje zmernejših nadmorskih višin. Kljub vsemu smo se udeležili kar lepega števila dogodkov. Pridobili smo tri nove stražarje gorske narave. Naša naravovarstvena sekcija je obiskala Smrekovec in kasneje Arboretum Volčji potok, mladinski odsek se je udeležil srečanja mladinskih odsekov v Črmošnjicah, naši vodniki so obnovili licence za vodenje v

kopnih razmerah, udeležili smo se tudi petega srečanja planincev Dolenjske in Bele Krajine na Debencu in dneva slovenskih planincev na Lisci. Ne pozabite na naše Lunohode.

Izjemno pa smo ponosni na našega vodnika Jožeta Bučarja, ki je prejel priznanje Občine Šentrupert.

Lepo vabljeni na naše izlete, do tak-

rat pa srečno in varno kamorkoli vas pelje pot.

Daniel Pejović, PD Polet

Ustvarjani krožek Šentrupert

Ustvarjalni krožek Šentrupert deluje v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje, CIK Trebnje.

Letošnje študijsko leto smo začele zgodaj, saj smo

konec septembra skupaj s članicami Klekljarskega krožka in CIK Trebnje razstavile svoje izdelke v Mercator centru Trebnje.

Uvodno srečanje smo imele prve dni v oktobru in že kar prvi teden smo sodelovale v medgeneracijskem projektu, saj smo otroke OŠ Trebnje učile kvačkanja in izdelovanja rož iz krep papirja. Novembra pa smo na OŠ Mirna ustvarjali novoletne izdelke za njihov bazar.

Leto je bilo bogato, srečevale smo se vsako sredo v prostoru, kjer se srečujemo že desetletje. Obletnico ustanovitve krožka smo beležile v februarju in se z nostalgijo spominjale naših prvih srečanj. Zelo smo hvaležne občini Šentrupert, da nam omogoča ustvarjanje v njihovem prostoru.

Tako kot vsako leto smo pred prazniki ustvarjale izdelke, ki so polepšali naše prostore ali pa smo jih podarile svojim najdražjim. Tako smo ustvarile adventni venček, izdelale voščilnice, se poigrale z izdelavo škatlice presenečenja, si naredile zapestnico in verižico, naredile nekaj pirhov in še in še.

Srečanja so ustvarjalna in seveda družabna. Sproščen pogovor, klepet ob kavici in ustvarjanju je hrana za našo dušo. Polepšamo si tudi osebne praznike, novo leto, 8. marec in materinski dan.

Letos se nam je pridružila še ena članica in tako smo zapolnile prostor, ki nam je na voljo. V tem trenutku tako žal ne moremo medse sprejeti nobene članice.

Na zadnjem srečanju smo bile enotne – vidimo se v prvih dneh oktobra in prav nobene dileme ni bilo o tem, ali bomo nadaljevale s srečanji.

članice in mentorica Silva

Novo vodstvo Turističnega društva Šentrupert

24. maja 2019 je bila v kulturnem domu v Šentrupertu izredna seja Turističnega društva Šentrupert. Vabilu, ki je bilo poslano vsem gospodinjstvom v občini, se je odzvalo približno 40 ljudi.

Otvoritev občnega zbora je opravil začasni predsenik TD Alen Žago, ki je bil kasneje tudi imenovan za 4-letni mandat predsednika. V nadaljevanju je predlagal izvolitev delovnega predsedstva in delovnih organov zbora.

Predsednica zbora je povedala, da je bil 29. marca 2018 sklican redni občni zbor TD Šentrupert. Zbor je predlagala takratna predsednica Branka Brcar, ki je na omenjenem zboru odstopila. Za začasnega predsednika je bil izvoljen Alen Žago, ki je prevzel vso dokumentacijo in bil vpisan v register društev.

Prisotni člani so v upravni odbor izbrali: Darka Goloba, Majo Žibert, Srečka Glušič, Majo Gregorčič, Jernejo Kovalev, Mojco Ramovš, Liljano Jantol Weber, Marjeto Kutnar, Vesno Logar in Ano Zgonc Možina.

Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni: Alma Zavodnik Lamovšek, Bojan Brezovar in Irena Smrekar Simončič. Za člane častnega razsodišča pa: Andreja Hlebec, Marjan Ponikvar in Danica Vavtar.

Izredno pomembno se nam zdi, da se med seboj povezujejo vsa društva in občani. Zato želimo povečati število članov in s tem povečati raven obveščenosti domačinov o dogajanju v društvu in v občini. Če se želite včlaniti, izpolnite pristopno izjavo na spletni strani občine Šentrupert.

Za vsa vprašanja in predloge pišite na e-poštni naslov alen.zago@student.um.si.

TRR: SI56 0297 1001 4849 555

Turistično društvo Šentrupert

Alen Žago, Marjeta Kutnar

Izvedba projektov, financiranih iz evropskih skladov

Projekt Oživeti kozolce

Dežela kozolcev je s partnerji – Univerza v Novem mestu Fakulteta za ekonomijo in informatiko, Turistično društvo Šentrupert in Občina Šentrupert – oblikovala inovativne turistične programe, temelječe na danostih lokalnega okolja. Izvedli smo osem dogodkov, ki so vključevali nove turistične programe:

- 1) Doživeti kozolce: izkušnja tipičnih kmečkih del s tradicionalnimi orodji,
- 2) Z igro v preteklost: izkušnja igranja starih iger pod kozolcev,
- 3) Čutna pot zdravih rastlin: sprehod med zdravilnimi zelišči, pridobivanje znanja in izkušenj nabiranja, vonjanja, pokušanja zdravih rastlin, priprava čajnih mešanic, pijač, mila ipd.

Postavljena je bila stalna razstava tradicionalnega kmečkega orodja, izdane so bile zloženske v slovenskem in angleškem jeziku. Z dogodki, ki mlajšim in starejšim obiskovalcem na inovativen način, a z elementi zgodovinske pristnosti prikazujejo igro in delo pod kozolci, smo skušali oživeti ta izjemen del slovenske kulturne dediščine. Projekt je sofinanciran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Projekt Promocija dediščine in zdravega življenjskega sloga

Dežela kozolcev je v prvi polovici tega leta aktivno sodelovala v projektu, katerega nosilka je bila Univerza v No-

vem mestu Fakulteta za zdravstvene vede. Projekt sta sofinancirala Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropska unija iz Evropskega soci-

alnega sklada. Ideja projekta temelji na sodobnem trendu povezave dediščinskega turizma z aktivnostmi za spodbujanje zdravega življenjskega sloga, ki se je v mednarodnem okolju izluščil kot izjemno pomemben, saj je eden od ključnih motivacijskih dejavnikov sodobnega turista dobro počutje in ohranjanje oziroma izboljšanje zdravja. V projektu smo oblikovali izviren interpretacijski pristop k doživljajskemu programu Dežele kozolcev tako, da je ta združeval promocijo dediščine in zdrav življenjski slog. S sodobnim promocijskim pristopom smo skušali pritegniti mlade obiskovalce in jih ozavesiti o pomenu in ustreznem odnosu do naravne in kulturne dediščine kozolcev kot edinstvene in nacionalne identitete Slovencev ter jih z aktivnostmi, povezanimi s kozolci, spodbuditi k zdravemu življenjskemu slogu.

V Deželi kozolcev so bili v četrtek, 16. maja 2019, na obisku otroci iz vrtca Ciciban Novo mesto.

Spoznali smo muzej, tipe kozolcev, vrste lesa, zakaj so kozolci uporabljali v preteklosti in podobno. Poleg ogleda smo s pomočjo namigov škrate Tonka,

ki je glavni junak v zgodbi Zmaj Grdajski Staneta Pečka, imeli tudi delavnice. V tej zgodbi je škrate Tonko z otroci s pomočjo lepe viže iz Dežele kozolcev že pregnal zmaja Grdajsa.

Tokrat smo z otroci iz vrtca iskali Tonkovo piščal. Seveda smo morali slediti zemljevidu in nalogam, da smo jo lahko našli. Zato smo se igrali stare igre, izdelovali žogice iz žit in pod največjim drevsom v muzeju našli piščal in pa tudi gumb, ki jih je v muzeju res veliko. Posebno takrat, ko se nad njim pojavi prava dvojna mavrica.

Za pomoč pri materialu za delavni-

ce se zahvaljujemo Pekarna Bistrica in Mlin Grebenc, Mlin Košak, Pletilstvo Erika (<http://www.momara.si>).

V petek, 24. maja 2019, smo v Deželo kozolcev dobili dragoceno pošiljko starih predmetov. Predmete je podaril Restavrator Rok Valjavec. Hvaležni smo tudi vsem domačinom, ki pomagajo bogatiti zbirko ter bogatijo zgodbe kozolcev.

Pri Pošti Slovenije so v petek, 31. maja 2019, izšle znamke na temo Slovenskega kozolca. Seveda smo se v Deželi kozolcev pripravili in izdali nove razglednice. Na voljo so v Infotočki, nekatere tudi z znamko in žigom prvega dne.

Utrinki družabnega popoldneva z županom Andrejem Matrinom Kostelcem v Deželi kozolcev ob občinskem prazniku. Hvala vsem za krasno izvedbo.

Foto: Franc Pepelnak - PEP

Branka Brcar, Alenka Stražišar Lamovšek

PUSTOVANJE V VRTCU

Na pustni torek, 5. marca 2019, smo se vzgojiteljice v vrtcu spremenile v navihane Pike Nogavičke, otroci pa so postali vitezi, pikapolonice, princeske, čebelice, mačke ...

Za začetek pustnega rajanja smo otrokom pripravile kratko predstavo o navihani Piki Nogavički, nato pa smo se skupaj igrali. Otroci so imeli na voljo tri različne dejavnosti, kjer so morali s papirnatimi krofi zadeti v tarčo (klovnov nos, Pikina usta ter piramida klovnov). Postavljeni pa sta bili tudi dve maketi, klovn in Pika nogavička, pri katerih so se otroci lahko slikali.

Po malici so se skupine Miške, Mehurčki, Hobotnice in Klobuki odpravile na povorko po Šentrupertu in tako od-

ganjali zimo. Mlajši dve skupini, Pingvini in Bonbončki, pa so imeli pustno rajanje v vrtcu.

Alja Golob

Skupina Klobuki osvojila 2. mesto: Varna pot v šolo in vrtec

Na začetku vrtčevskega leta 2018/2019 smo se v skupini Klobuki prijavi na natečaj Varna pot v šolo in vrtec. Z ot-

roki smo se pogovarjali, kako varno pridemo v vrtec. Če se peljemo z avtomobilom, se moramo pripeti z varnostnim pasom, če gremo peš, moramo nositi odsevnike, dvigniti roko, ko gremo čez prehod za pešce ... Tema pa nas je usmerila v razmišljanje, kakšno vlogo ima pri tem alkohol. Pogovorili smo se, da ne smemo piti alkohola, če sedemo za volan, in si pri tem izmislili slogan: »Skrij ključ, ker z alkoholom v roki si fuč.« Izdelali smo si papirnate kape, na katere smo nalepili različen alkohol ter ga z rdečo barvo prečrtali. Ogledali smo si tudi posledice vožnje pod vplivom alkohola in to dramsko uprizorili. Vse fotografije smo poslali na natečaj Sobivanje, kjer so nas v mesecu maju povabili na podelitev nagrad. Odšli smo v adrenalinski park Atlantis, kjer so za nas pripravili različne poligone in plesno predstavo. Osvojili smo 2. mesto in prejeli različne odsevnike in pripomočke za varnost v prometu.

Damijana Bijek

Zala Nemec osvojila nagrado za likovni natečaj Naravne in druge nesreče

V mesecu aprilu so v Kulturnem domu Mokronog podelili priznanja za likovni natečaj Naravne in druge nesreče. Iz skupine Klobuki je bila izbrana Zala Nemec, ki je naslikala tornado z mešano likovno tehniko. Nagrajenci so si ogledali lutkovno predstavo Naravne nesreče ter dobili praktične nagrade. Zala, čestitam!

Damijana Bijek

Zala Strmole izbrana na mednarodnem likovnem natečaju Priateljstvo

V mesecu marcu so v Slovenj Gradcu pripravili prireditve in razstavo likovnih izdelkov v galeriji v Slovenj Gradcu. Otroci so imeli možnost likovnega ustvarjanja skupnega mozaika, na koncu pa je likovne nagrajence zabaval pevec Zlatko. Iz vrtca Čebelica, iz skupine Klobuki, je strokovno žirijo najbolj prepričala Zala Strmole, z likovno tehniko akvarela. Zala, čestitam!

Damijana Bijek

Skupina Klobuki na območnem srečanju gledaliških skupin

V mesecu marcu je v Mokronogu potekalo območno srečanje gledaliških skupin. Na reviji so sodelovali tudi otroci iz skupine Klobuki, ki zelo radi nastopajo in si izmišljajo zgodbe z lutkami. Porodila se je ideja, da bi za starše pripravili gledališko predstavo. Ker je bila predstava zelo dobro sprejeta med gledalci, smo se odločili, da se udeležimo območnega srečanja gledaliških skupin. Otroci so se prvič srečali z velikim odrom, ampak so kljub temu odlično odigrali svoje vloge. Za njih je bila to nepozabna izkušnja.

Damijana Bijek

Orffomanija 2019

V sredo, 29. maja 2019, je bilo že 24. državno tekmovanje Orffovih skupin – Orffomanija. V OŠ Šenčur se je na dveh koncertih s svojim glasbenim programom predstavilo 22 skupin, oziroma 323 otrok. Nastope je spremljala strokovna komisija v sestavi gospe Petre Brdnik Juhart, Tadeje Mraz Novak in gospoda Mateja Jevniška. Letos smo se Orffomanije udeležili tudi mi, in sicer učenci 4. razreda in člani šolske Orffove skupine pod vodstvom mentorice Nataše Dragar. Ker letos obeležujemo 100-letnico Čebelarkega društva Šentrupert, smo pripravili tri pesmi na temo čebel.

Nataša Dragar

Čebelice, moje prijateljice

V soboto, 18. maja 2019, smo imeli na osnovni šoli delovno soboto. Učenci smo se lahko udeležili različnih delavnic, od kuharske do raziskovanja potoka Busenk. Sledila je zaključna prireditev ob 100-letnici Čebelarkega društva Šentrupert in ob svetovnem dnevu čebel, ki ga obeležujemo 20. maja. Čebelarški krožek je za učence pripravil kviz o čebelah, petošolci so predstavili uganke, sedmošolci smo recitali pesmice, ki smo jih napisali pri pouku. Prireditev so popestrile še glasbene, plesne in dramske točke. Na koncu smo skupaj zapeli čebelarško himno.

Ema Krnc, 7. razred

Ponosni na svoje izdelke

Vezenje spada med slovensko kulturno dediščino, ki jo želimo oživiti in ohraniti za prihodnost. Pri izbirnem predmetu VEZENJE nam je učiteljica Janja Jerovšek predstavila osnove vezenja, različne vbode, motive, vzorce, zatem pa smo imeli praktični pouk. Koliko ur vztrajnosti je bilo potrebnih, da je bil izdelek dokončan.

Z veseljem smo svoje izdelke razstavili na zaključni prireditvi in deležni smo bili številnih pohval.

Katja Gorenc, 9. razred

Gremo na Štajersko ...

V četrtek, 30. maja, smo se sedmošolci in osmošolci odpravili na zaključni izlet na Štajersko. Pot nas je vodila v Rogatec, kjer smo si ogledali двореc Strmol. Tu smo imeli delavnico polstenja, izdelali smo ovitke za mobilne telefone. Svoje ročne spretnosti smo pokazali tudi pri oblikovanju izdelkov iz gline. Pot smo nadaljevali do restavracije na Jelenovem grebenu, kjer smo najprej imeli kosilo, potem pa smo hranili jelene in občudovali muflone. Ko smo se osvežili še z odličnim sladoledom, smo nadaljevali proti Olimju. V Minoritskem samostanu Olimje nam je menih pokazal baročno cerkev, posvečeno devici Mariji, in najstarejšo lekarno. Sledilo je še sladkanje v čokoladnici in odhod domov.

Nina Tratar, 7. razred

GENERACIJA 2004 zapušča osnovnošolske klopi ...

DRAGA ŠOLA, POZDRAVLJENA!

Poslavljam se z nasmehom na obrazu, ne bom te pozabila, hvala ti za vse lepe trenutke, ki se jih bom z veseljem spominjala.

Nina

Lepa popotnica v svet znanja ... Veliko si me naučila, veliko praktičnega znanja, ki ga bom potreboval v nadaljnjem življenju. Hvala vsem učiteljem, ki so me spremljali na 9-letni poti in mi pomagali do uspeha.

Anže

Šola, hvaležen sem ti za vse znanje, ki sem ga pridobil v teh devetih letih, omogočila si mi super otroštvo. Spoznal sem veliko ljudi, ki bodo ostali zapisani v mojem življenju. Nisi me naučila le matematike in slovenščine, ampak tudi veliko življenjskih resnic.

Matjaž

Dolgih devet let sem preživela v tvojih klopih, zdaj pa se poslavljam. Naučila sem se veliko novega, spoznala sem neverjetne ljudi – prijatelje. Doživela sem veliko lepega, bili pa so trenutki, ko najraje ne bi prestopila tvojega praga. Vendar – vse smo s sošolci prebrodili. Hvala ti za vse!

Sara

Marsikaj se je zgodilo v devetih letih. Veliko smeja, včasih tudi solzne oči ... Najpomembnejše pa je znanje, ki so nam ga posredovali učitelji. In ne samo to, naučili so nas ustvarjati, truditi se, biti hvaležni, biti pozitivni ... Šola, odhajam z lepimi spomini. Hvala ti!

Ema

Šola, ostala mi boš v lepem spominu. Dala si mi veliko znanja, za kar sem ti zelo hvaležna. Prepričana sem, da si bila najboljša odskočna deska za srednjo šolo in nadaljnje življenje.

Ana

Pozdravljena šola, vedno bom ohranila lep spomin nate, saj si mi dala veliko znanja za nadaljnje preizkušnje v mojem življenju. Še posebej si bom zapomnila letošnje leto, ko smo devetošolci pripravili številne dogodke in skupaj preživeli veliko lepih trenutkov.

Damjana

Hočem, da veš, da te ne bom nikoli pozabila. Spomnila se bom na kratke ponedeljke, težko pričakovane petke, podobne torke in četrte, srede ... Dneve, ki so bili najbolj dolgočasni, si jih popestrila prav ti, draga šola. Osnovnošolsko obdobje se je zaključilo. Ostajajo pa ljudje, ki so za življenje ključni, kot je črka ključna za besedo.

Ida

Veliko si nas naučila. Veliko lepega smo doživeli. Bili pa so tudi težki trenutki, vsi skupaj smo jih uspešno prebrodili. Naše prijateljske vezi so se skozi leta utrjevale. Ti si nas ves čas spremljala, usmerjala na pravo pot, nam nudila zaветje, toplino, znanje ... Draga šola, ne bomo te pozabili!

Karin, Nika, Pika, Diana, Kristjan, Mia, Luka, Tina, Lana

Dragi devetošolci, sledite svojim sanjam, in nikoli ne obupajte! SREČNO!

Zbrala in uredila Janja Jerovšek

Devetošolka Ida – zbiralka priznanj

Ida Ramovš je učenka 9. razreda osnovne šole dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu. Na mnogih področjih je zelo nadarjena, med vsemi pa jo najbolj zanima zgodovina. Uspešno se udeležuje tekmovanj. V zadnjih letih je sodelovala tudi na literarnih natečajih, na katerih je bila prav tako uspešna. Kljub temu ji ostane tudi nekaj prostega časa, ko rada vzame v roke kakšno knjigo ali pa pogleda film.

Kot eno najuspešnejših učenk v svoji generaciji jo želim predstaviti tudi občankam in občanom Šentruperta, zato sem ji zastavila nekaj vprašanj o njenih uspehih na različnih področjih na državnih tekmovanjih.

Star pregovor pravi: »Več kot znaš, več veljaš.« Povej, od kod tvoja želja po tolikšnem znanju?

Res je, z novimi znanji se ti odpirajo nove poti oziroma poti v nova znanja. Na začetku leta si nisem zastavljala nekih ci-

ljev, da se bom prijavila na to in to tekmovanje. Te odločitve sem sprejemala sproti, glede na tematiko tekmovanja, in potem izbrala tista, ki so se mi zdela zanimiva. Sicer me zanima veliko stvari z različnih področij.

Kot je rekel Tone Pavček: »Če ne bomo brali, nas bo pobralo.« Kateri knjige pa ti najraje bereš?

Zanimive se mi zdijo knjige, ki opisujejo življenja ljudi, katerih čas je minil, se pravi zgodovinske. Take, o katerih razmišljam, in ►

ki se jih spomniš, tudi ko si jih že »zdavnaj« odložil. V zadnjem času pa se mi zdi zanimiva tudi poezija ...

Poleg šolskih obveznosti se udeležuješ tudi tekmovanj, na katerih si zelo uspešna, saj si v zadnjih dveh letih dosegla kar nekaj zlatih priznanj. Na katero priznanje si najbolj ponosna, in zakaj?

Različna priznanja je med seboj težko primerjati, saj gre za različne teme, od tekmovanja do tekmovanja pa je drugačna tudi sestava vprašanj. Od lanskega leta bi izpostavila Cankarjevo tekmovanje. V spisih je treba temo knjige predstaviti natančno, zajeti vse – od avtorja in tematike z različnih vidikov. Pa Proteusovo priznanje iz biologije. Vsi mislijo, da je to lahko, da se snov samo »napiflaš«, ampak je veliko povezovanja že na šolski ravni, še več pa na državni. Moraš pa povezave poiskati sam. Iz letošnjega leta pa bi izpostavila tekmovanje iz geografije, kjer je predvsem terenski del, pri katerem se moraš znajti v povsem neznanem kraju in uporabiti vse (geografsko) znanje, precej naporen. Bi se pa tudi zahvalila učiteljici geografije za njen trud in mentorstvo.

Seveda pa se zahvaljujem vsem učiteljem, saj je uspeh na tekmovanju rezultat dela skozi daljše obdobje, in iskrena hvala mentorjem, ki nas pripravljajo na tekmovanje.

V zadnjih letih si dobila tudi veliko priznanj na literarnem področju. Katere literarne teme so ti najbolj blizu?

Zagotovo tudi knjige, ki jih sama berem, kar vplivajo na moj izbor tematike in na to, kako predstavim zgodbo, pa tudi na stil pisanja. Torej izberem glavnega junaka in ga postavim v neko zgodovinsko ozadje. Zgodovinske okoliščine vedno igrajo pomembno vlogo.

Ob vsem učenju pa človek zagotovo potrebuje tudi nekaj sprostitve. S čim se najraje ukvarjaš v prostem času?

Rada berem in pišem, poslušam glasbo, hodim na dolge sprehode in gledam dokumentarne filme, pa tudi takšne z bolj sproščeno tematiko.

Ida, hvala za tvoje odgovore. Letos se poslavljáš od osnove šole; želimo ti, da boš tudi v prihodnje tako uspešna, kot si bila do sedaj.

Damjana Lamovšek, 9. razred

Prireditve Vrtec se predstavi – Mozaiki časa v otroških očeh

V tednu občinskega praznika smo v vrtcu obeležili prav poseben dogodek – 40 let delovanja Vrtca Čebelica. Strokovne delavke smo ob tej priložnosti izdale knjigo, v kateri so objavljene akrilne slike otrok. Na slikah so prikazani motivi letnih časov, dogodkov iz življenja vrtca ter iger, ki jih imajo otroci najraje. Na podlagi slike sem nato napisala pesmi in jih uglasbila. Sodelavka Damijana Bijek pa je kot diplomirana slikarka vse to nadgradila z didaktičnimi nalogami.

Na sami prireditvi so otroci predstavili vseh 16 pesmi, ki so bile povezane v štiri sklope letnih časov, ter v zadnji sklop, ki je sestavljal pesem o praznovanju, potovanju in o slovesu najstarej-

še skupine, ki jeseni odhaja v šolo.

Po prireditvi so bili vsi vabljeni v vrtčevske prostore na pogostitev in na ogled prav posebne fotografske razstave z naslovom »Vrtčevske generacije skozi čas«. Razstavo fotografij si v vrtcu še vedno lahko ogledate, ker pa nekaj fotografij manjka, nam jih lahko prinesete, da zbirko v celoti zapolnimo.

Na voljo pa je še tudi nekaj izvodov knjige, ob kateri se boste lahko z vašim otrokom podali v prvi svet učenosti. Otroci bodo krepili koncentracijo, motoriko, se urili v opazovanju, razlikovanju ... Knjigi je priložena tudi zgoščenka z vsemi pesmimi.

Antonija Berk Nemec,
pomočnica ravnateljice

Naši šolarji od 1. do 4. razreda so preživeli čudovit dan v naši prestolnici. Obiskali so Minicity in si ogledali znamenitosti Ljubljane. Med ogledom Mestne hiše Ljubljana nas je prijazno pozdravil tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič in se z veseljem z nami fotografiral.

Nataša Dragar

Duhovne vaje birmancev

Od 8. do 10. marca smo bili z 28 birmanci na duhovnih vajah v Leničevem domu v Podbočju. Ob gledanju DVD-ja Marijina zemlja smo se srečali s hudičevim advokatom, ki je moral odkriti odkod posameznikom taka duhovna moč in vera. Najmočnejša vez med nami in Bogom je Marija in ta nas vodi po različnih poteh k svojemu sinu Jezusu.

Poleg molitve in premišljevanja ter dela po skupinah je bilo zadosti časa tudi za druženje in igro. Animatorji, ki so vse vodili, so se potrudili, da nam res ni bilo dolgčas in z veselimi večeri in aktivnim preživljanjem odmorov naredili duhovne vaje nekaj posebnega in doživetega.

Dan staršev

Na nedeljo pred Gospodovim oznanjenjem smo praznovali dan staršev in se jim zahvalili za vse trenutke življenja, ki jih posvečajo nam. Vsaka veroučna skupina je imela svojo nalogo. Eni so sodelovali pri maši s prošnjami, zahvalami ali kako drugače, najmlajši so staršem razdelili rožice, ki so jih iz papirja naredili birmanci.

Vsi imamo starše in prav je, da smo jim hvaležni, saj so nam podarili življenje. To je bila tudi glavna nit zahvale in molitve za starše pri slovesni maši, ki jo je polepšal mladinski pevski zbor s svojim petjem.

Duhovne vaje prvoobhajancev

Zadnji vikend v marcu so se naši letošnji prvoobhajanci intenzivno pripravljali na duhovnih vajah na dva zakramenta. Med duhovnimi vajami so bili prvič pri sveti spovedi, zato je bila tudi tema prvega dela duhovnih vaj usmerjena k Bogu, ki odpušča. Ob zgodbi izgubljenega sina, ki jo je prvi povedal Jezus, so si s pomočjo animatorjev sprašali vest in poiškali v svojih besedah, mislih in dejanjih grehe.

Drugi del duhovnih vaj pa je bilo odkrivanje Jezusa v kruhu - hostiji. Obiskali smo celo kmetijo Kurent, kjer so otroci spoznavali, kako se pripravi in speče kruh. Tako kot za dober kruh, se moramo potruditi tudi za dobrega kristjana, da lahko zaužijemo Kristusa s pripravljenim in čistim srcem.

Križev pot

V postnem času smo se ob nedeljah popoldan zbirali pod Veselo Goro, pri kapelicah križevega pota, in se z molitvijo

spominjali Jezusove Kalvarije. Kljub včasih slabemu vremenu, se nas je k molitvi zbiralo kar lepo število, tako odraslih kot tudi otrok. Na cvetno nedeljo so molitev križevega pota pripravili birmanci. Na križ, ki so ga nesli od postaje do postaje, so pritrdili kar velike kamne, ki so predstavljali naše grehe, s katerimi vsak dan križamo Jezusa. Ob koncu je križ, ki je bil že sam po sebi zelo težak, dobil še dodatno težo. Birmanci niso omagali in so križ prinesli na Vesele Goro, kjer smo s pomočjo mešanega cerkvenega pevskega zbora zapeli Litanije.

Ragljanje

Na Veliki petek in Veliko soboto popoldan ob 15.00 se je iz zvonika zaslišal drugačen zvok, kot so ga vajeni ljudje okoli cerkve. Ker na ta dan Jezus, naš Bog, visi na križu, v soboto pa je v grobu, po cerkvah ne zvonijo zvonovi. Pravijo, da gredo za dva dni zvonovi v Rim. Namesto njih so po več kot dvajsetih letih zaropotala raglje. Možje so raglje obnovili in pripravili, ministranta Matija in Klemen pa sta jih pognala v tek.

Naši predniki so nam zapustili zelo bogato kulturno dediščino, od nas je odvisno, ali jo bomo znali posredovati mlajšemu rodu. Mnogi sploh niso vedeli, čemu služi ta stara skrinja. Sedaj jo bomo uporabili vsaj enkrat letno in z nje pobrisali prah.

Birma in obhajilo

K temu dogodku ni kaj dodati, saj je vsem jasno, da sta to dva dogodka, ki sta najpomembnejša v življenju župnije. Seveda se vse začne s krstom, toda ta krst je potrebno živeti in prav birma krst dopolnjuje, obhajilo pa ga iz nedelje v nedeljo posvečuje.

Jakob Trčrk

POSLOVILI SO SE ...

Ivanka Puač
Vladimir Blaž Ribič
Pavla Glušič
Marko Zupan
Roza Puntar
Julija Gregorčič

Vera Strajnar
Mirko Sitar
Janez Suša
Nikolaj Tratar
Jožefa Gorenc

Zdravstvena oskrba v Občini Šentrupert

Tokratna tema nove rubrike našega glasila je zdravstvena oskrba v Občini Šentrupert. Zdravstvena postaja je dolgoletna želja in obljuba občanom, po drugi strani pa je mirnska postaja od Šentruperta oddaljena le dobre štiri kilometre. Zanimalo nas je predvsem, kakšni so načrti župana Andreja Martina Kostelca ter kako realna in v kakšni obliki bo potekala vzpostavitev zdravstvene enote v Šentrupertu.

Župan občine Šentrupert Andrej Martin Kostelec je prepričan, da si 3000 prebivalcev, kolikor jih ima občina Šentrupert, zdravstveno oskrbo v svojem kraju zasluži: "Zdravstvena postaja bi bila velika pridobitev za občane, hkrati pa bi razbremenili delo zdravnikov na Mirni in v Mokronogu." Tako je vzpostavljane zdravstvene postaje v Šentrupertu ena izmed njegovih prvih nalog. Da zdravstveno postajo v Šentrupertu pogrešajo, je odgovorilo tudi skoraj 60 sodelujočih v anketi na družbenem omrežju. Janez Kuhar je v spletni anketi tako zapisal, da bi bila zdravstvena postaja dobrodošla, saj bi zaradi prerazporeditve pacientov pomenila krajše čakalne vrste.

Prostori v večnamenskem objektu nasproti vrtca so se zdeli najbolj enostavna rešitev

Prvi županov predlog je bil, da bi zdravstveno postajo uredili v večnamenskem objektu nasproti vrtca. Prostor lastnik Peter Brcar po županovih besedah dal v najem za razumno ceno. Ker bi bila zdravstvena enota organizacijsko del Zdravstvenega doma Trebnje, dogovori o njeni vzpostavitvi potekajo z direktorico ZD Trebnje Vera Rozman, ki je povedala, da se je o prostorih v večnamenskem objektu pogovarjala že z nekdanjim županom in da se je lokacija sprva zdela primerna. Pozneje pa so ugotovili, da ima prostor prenizek strop in da je premajhen: "Ugotovljeno je bilo, da je na razpolago 68,4 m² neto površine. Za vzpostavitev splošne ambulante s pripadajočo referenčno ambulanto (ambulanta za zdravnika, medicinsko sestro, prostor za referenčno sestro, previjalnica, čakalnica, ločeni moški in ženski wc za zaposlene, za paciente, za invalide, prostor za infektivne odpadke, prostor

za čiščila in prostor za osebje z garderobo) pa bi potrebovali cca 100 m². Če bi želeli vzpostaviti zdravstveno postajo, kot je na Mirni ali v Mokronogu (še patronažno in zobozdravstveno dejavnost), pa bi potrebovali cca 150 m²." Ustreznost prostorov mora sicer potrditi Ministrstvo za zdravje, ZD Trebnje pa je Občini Šentrupert predlagal, naj poišče primernejši prostor.

Možna bi bila tudi podelitev zdravstvene koncesije zasebniku

Župan in podžupan Tomaž Ramovš razmišljata tudi o odloku o podelitvi zdravstvene koncesije zasebniku (podobno kot pri zobozdravstveni oskrbi). Župan predvideva, da v tem primeru prostor v večnamenski stavbi ne bi bil problematičen. Na Ministrstvu za zdravje pritrjujejo, da je tudi to možna rešitev, hkrati pa opozarjajo, da »Zakon o zdravstveni dejavnosti v 42. členu določa, da se koncesija podeli samo, če javni zdravstveni zavod ne more zagotavljati opravljanja zdravstvene dejavnosti v obsegu, kot je določen z mrežo javne zdravstven službe, oziroma če javni zdravstveni zavod ne more zagotoviti potrebne dostopnosti do zdravstvenih storitev«.

Ena od možnih rešitev je tudi gradnja nove ambulante

Ker Zdravstveni dom Trebnje deluje s presežkom, je župan Andrej Martin Kostelec predlagal, da tisti delež presežka odhodkov nad prihodki, ki pripada občini Šentrupert, ZD Trebnje odstopi občini Šentrupert. Župan pravi, da bi s približno 400.000 evri lahko zgradili ambulanto. A za to je potrebno soglasje sveta zavoda in soustanoviteljic. Žu-

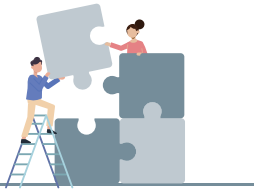
pan je predlog podal svetu ustanoviteljic javnega zavoda ZD Trebnje, a je bil zavrnjen. Direktorica ZD Trebnje Vera Rozman pojasnjuje: "Predlog ni v skladu z zakonodajo, ni v skladu z odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Zd Trebnje niti ni v skladu s sklepi svetov zavoda, ki so bili sprejeti na sejah sveta zavoda v preteklih letih."

Poleg prostorske je izziv tudi kadrovska stiska

Poleg prostorske stiske je težava tudi v pomanjkanju kadrov. Vera Rozman je povedala, da imajo v ZD Trebnje, kot povsod v Sloveniji, velike kadrovske težave: "30 odstotkov jih je na porodniški, ena zdravnica je dala odpoved. Na razpise se ne javi nihče. Občino smo obvestili, da kader lahko zagotovimo najprej v dobrem letu (ob pogoju, da se porodniške in odpovedi ne nadaljujejo in da dobimo dodatni program)."

Kljub težavam je zdravstvena postaja v Šentrupertu lahko realnost

Vera Rozman nam je še povedala, da v ZD Trebnje "kljub ekonomski neracionalnosti" razmišljajo o vzpostavitvi zdravstvene postaje po vzoru Mirne in Mokronoga: "S tem bi zdravstveno oskrbo prebivalcev Šentruperta približali njihovemu bivališču, čeprav imajo občani Šentruperta možnost za zdravstveno oskrbo zelo blizu njihovim bivališčem". Najprej mora Občina zagotoviti ustrezne prostore, ZD Trebnje opremo, za program mora poskrbeti ZZZS, za kadre pa prav tako ZD Trebnje: "Gre za kompleksen postopek, ki zahteva konstruktiven dialog vseh vključenih in pa realni časovni okvir, kar sem do sedaj pogrešala," razlaga Rozmanova.

Katere dejavnosti bi opravljali v šentruperski zdravstveni ambulanti, še ni znano

Občan Jože Krnc je na družbenem omrežju Facebook izrazil dvom o smiselnosti manjše zdravstvene postaje: "Treba bi bilo zelo dobro pretehtati vlo-

ženo in dobljeno. Če ni urgence, laboratorija, rentgena, mavčarne, osebnega zdravnika, pediatra, lekarne ... Kaj sploh še ostane?" Dejavnosti, ki bi jih tam opravljali, so odvisne od programov, ki bi jih dodelili zavarovalnica in občina. "Dolgoročno razmišljamo tudi o zobozdravstveni ambulanti," pravi Rozmanova.

Z ureditvijo prostorov v večnamenski stavbi nasproti vrtca, podelitvijo koncesije zasebniku, gradnjo nove am-

bulante ali po kateri drugi poti do cilja

Da bodo občani lahko obiskovali zdravstveno postajo v Šentrupertu, je tu še nekaj izzivov, ki jih bo treba rešiti. Župan Andrej Martin Kostelec je trdno prepričan, da je vzpostavitev postaje realna in se bo kljub oviram potrudil, da jo bodo občani kar najhitreje dobili. Že za drugo polovico leta načrtuje intenzivno iskanje rešitve, pogovore z Ministrstvom za zdravje in usklajevanja z ZD Trebnje.

Mateja Leban

Sortirna analiza odpadkov pri večstanovanjskih objektih v Slovenski vasi

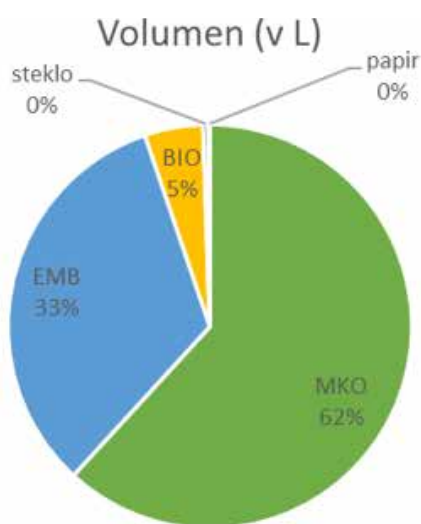
Na dan rednega odvoza mešanih komunalnih odpadkov (MKO) v coni 5 smo s Skupno občinsko upravo Mirnske in Temeniške doline izvedli sortirno analizo ločevanja odpadkov pri večstanovanjskih objektih v občini Šentrupert.

Ugotovili smo, da se v nekaterih primerih ločevanje odpadkov še vedno ne izvaja dovolj dosledno.

Med sortiranjem mešanih komunalnih odpadkov smo ponovno izločili večjo količino biološko razgradljivih (BIO) odpadkov, med njimi večje količine kruha in pekarskih izdelkov, sadja in zelenjave, mesnih izdelkov idr. Izločili smo tudi večje količine mešane komunalne embalaže (EMB) ter nekaj steklene embalaže in papirja.

Prikazani so skupni podatki za odpadke iz šestih večstanovanjskih objektov.

Glede na volumen vsebine zabojnikov (graf 1) mešani komunalni odpadki predstavljajo dve tretjini napolnjenosti, preostalo tretjino pa predvsem mešana komunalna embalaža in biološki odpadki.

Graf 1: Vsebina zabojnikov glede na volumen sortiranih odpadkov.

Če vsebino zabojnika opredelimo po teži, skoraj 85 % predstavljajo mešani komunalni odpadki (ki so poleg bioloških odpadkov tudi značilno najtežji).

Čeprav imajo stranke možnost ločevanja oz. ločenega zbiranja (na lokacijah so nameščeni zabojniki tudi za mešano komunalno embalažo in biološke od-

padke), posamezniki še vedno ne ločujejo odpadkov. Ob tem smo tudi ugotovili, da so bile v pregledanih primerih kapacitete zabojnikov za posamezne frakcije primerne. Razlog za neustrežno ločevanje torej zagotovo ni bil v premajhni kapaciteti posameznih zabojnikov, temveč zgolj v odnosu oziroma čutu odgovornosti posameznih povzročiteljev odpadkov.

Komunala Trebnje in Medobčinski inšpektorat

NAŠI IZZIVI

V glasilu Šentrupert vi soustvarjate rubriko Naši izzivi. Obvestilo o sortirni analizi v Slovenski vasi naj bo tako izhodišče za prihodnjo številko, ko bo osrednja tema RAVNANJE Z ODPADKI v Občini Šentrupert.

Če imate s tem povezana vprašanja, jih do 15. julija 2019 pošljite na e-naslov glasilo@sentrupert.si in v uredništvu bomo poiskali odgovore nanje in jih objavili v prihodnji, septembrski številki.

Vabljeni k sodelovanju!

Uredniški odbor

Od vasi do vasi

Draga pri Šentrupertu

Vas Draga pri Šentrupertu je le streljaj oddaljena od trškega jedra Šentruperta in jo deli potok Bistrica. Že po nekaj sto metrih iz središča vasi Draga proti vinskim goricam se odkrije prečudovit razgled na šentrupersko dolino. Za vas Drago je v daljni preteklosti veljalo, da so v njej živeli ljudje, ki so bili med seboj skregani daleč naokoli in ni slučaj, da je vas takrat veljala za zanikrno. Toda vsak čas ima svoje ljudi. Danes velja za Drago, da v njej živijo ljudje, ki so delovni, složni, družabni ter prodorni.

O samem imenu vasi Draga kroži kar nekaj zgodb, ki jih je na liste papirja v šolskih klopih zapisala otroška domišljija. Vsak ženin, ki pride po nevesto v Drago, pa tudi kmalu spozna, da je Draga draga, kar mu dajo vedeti fantje, ki postavijo šrango. Najbolj pa bo zagotovo držalo, da ime Draga izhaja iz samega pomena besede, ki pomeni manjšo dolino, navadno strmo: *strma draga deli hrib na dva dela; cesta pelje skozi globoko drago, hodili so po vodnih dragah.*

Vaščani so pred leti kar nekajkrat priredili zanimiva druženja, prikaze raznih šeg in navad, tudi preko različnih društev v občini Šentrupert, da bi se družili in razmišljali, kako bi si lahko izboljšali kakovost življenja. Toda želeli so več in tako so izoblikovali idejo, da ustanovijo društvo, ki jih bo še bolj združevalo in jim omogočalo lažje uresničevanje idej. Etno družabno društvo Draga pri Šentrupertu je bilo ustanovljeno konec junija 2009 z namenom

združevanja ljudi s področja celotne Občine Šentrupert ter drugih, ki imajo skupne interese na področju negovanja ljudskih šeg in navad, spodbujanja in krepitev zavesti članov za urejanje in olepšanje kraja z okolico ter skrbi za razpoznavnost svojega kraja. Društvo je do danes v tesnem sodelovanju z občino izpeljalo veliko odmevnih prireditev z etnološkimi vsebinami, kot so prikazi tesanja, kovaštva, sodarstva, košnje po starem, pranje perila po sta- ➤

rem, pušelšank, šranga po starem, izdalo pa tudi tri etnološke brošure, med katerimi je največ uspeha požela prav kulinarična brošura Mama kašo kuhala, ki je kmalu po predstavitvi doživela pognatis. Vsako leto, že 10 let, društvo organizira tudi društven izlet.

Še prav pomembna prireditve, ki so jo člani društva obudili, je pušelšank. O pušelšankih, ki se jih še dobro spominjajo iz preteklosti, vedo veliko zanimivega povedati sami Dražani, ki so hkrati tudi člani Etno družabnega društva Draga pri Šentrupertu. Njihovo znanje ter vedenje se skozi prireditve Pušelšank prenaša na mlajše generacije, tako pa pripomorejo tudi k ohranjanju kulturne dediščine:

DUŠAN URANA: »Moj oče Jože Ura na je tiste čase okoli leta 1955 do 1963 prirejal kar nekaj pušelšankov v naši vasi. V tistih časih je priredil zadnji pušelšank v Orlovi dolini. Po 20 letih sem jaz priredil pušelšank, ki pa je bil svoje čase v naši

vasi tudi zadnji. To je bilo okoli leta 1982, takrat sem priredil pušelšank na obstoječem naslovu Draga pri Šentrupertu 12, ki se je včasih imenoval Na Marofu. Bilo je zelo zanimivo, imel sem tri harmonikarje. Smo peli, plesali smo tudi na cesti, saj vesleje ne pozna meja. Hrana je bila standardna - prekajene klobase in kruh. Pijača je bila portugalka - včasih pa tudi tinktonček (to je podobno kot portugalka, samo da je nizka trta in majhni grozdi). Stalnica na teh pušelšankih je bil tepež. Tako oče kot jaz sva s trudom dosegla, da je bil tepež vedno nekje izven središča dogajanja pušelšanka (tam nekje v dolini). Včasih se je pušelšank končal že na sredini dogajanja prav zaradi tepeža!«

IGNAC BREZNIKAR: »Pri nas so se pričeli pušelšanki nekje leta 1965. Pušelšanke sta prirejala moj stari oče in moj oče. Na pušelšankih se je točila vinska mušnica ter šmarnica. Jedli so se orehi, domač špeh ter kruh. Na pušelšanku se je zbralo tudi po 40 ljudi, večinoma hribci (pre-

bivalci višje ležečih predelov severno od Šentrupeta). Tudi harmonikar je prihajal iz hribov. Seveda so pušelšank obiskovali tudi polci (prebivalci šentruperske doline) in ko so se hribci in polci srečali, je kaj hitro zaradi preveč popitega alkohola prišlo do pretepa. Ker sem bil takrat še otrok, sem se v takih trenutkih hitro skrila na peč, oče in stari oče pa sta vročokrvneže mirila. Na pušelšanke so prihajale tudi mlade punce iz Mirnske doline, samo kaj, ko sem bil takrat še premlad. Nekje okoli leta 1970 se spomnim, da je k nam prišel cel avtobus delavcev iz Litostroja iz Ljubljane, pripeljal jih je šofer Vavtar oziroma Šlanga, kot smo ga klicali. To so bili večinoma delavci iz Mirnske doline, ki so bili takrat zaposleni v Litostroju v Ljubljani. Po letu 1970 so se pušelšanki počasi nehali prirejati.« (Pušelšanki v šentruperski dolini, Društvo Draga, 2012)

Etno družabno društvo Draga pri Šentrupertu je v času svojega delovanja, letos društvo praznuje 10-letnico svojega delovanja, na novo uredilo lične društvene prostore v središču vasi, ki poleg druženja omogočajo tudi prostor za izvedbe etnoloških prireditev. V tesnem sodelovanju z Občino Šentrupert je društvo skupaj z vaščani v letu 2015 tudi zaključilo težko pričakovano obnovo vasi, ki brez složnosti vaščanov ne bi uspela. Tako je vas Draga dobila novo kanalizacijsko omrežje, nov asfalt in javno razsvetljavo. Pred društveno hišo pa je nastalo vaško središče, ki ga povezuje vaška lipa. Hkrati so za urejenost vasi poskrbeli tudi sami vaščani, ki imajo lepo urejene hiše z novimi fasadami, rožami in vrtovi. Vsako leto je v okviru društva organizirana tudi spomladanska čistilna akcija vasi, kjer vaščani pometajo pesek, ki je ostal od zimskega posipanja, posadijo rože na društvene balkone in okna, čistijo društvene prostore, otroci pa pobirajo smeti ob cesti, ki vodi v vas.

V Dragi je tudi veliko uspešnih samostojnih podjetnikov. Na podlagi podatkov iz Statističnega urada RS sta bila po osamosvojitvi v Dragi 102 prebivalca. Do leta 2002 se je število prebivalcev v Dragi zmanjšalo na 98. Zanimivo je, da se je število prebivalcev v naslednjem desetletju znatno povečalo in tako je bilo v letu 2011 v Dragi že 118 prebivalcev. Trend prirasta se je še stopnjeval in tako je bilo v letu 2018 v Dragi 135 prebivalcev, kar pomeni, da se je število prebivalcev v Dragi v zadnjih 16 letih povečalo za skoraj 43 %.

Robi Jereb

foto: Pep

Na flančniku

Vrt sester usmiljenk na Poštajah v Šentrupertu, 3. del: Asparagus in večnice v farni cerkvi

Mnogi domačini imajo na sestre usmiljenke, ki so v Šentrupertu delovale med letoma 1937 in 1994, še žive spomine. Eno izmed opravil, ki so ga vsa leta vestno opravljale, je bilo čiščenje in krašenje farne cerkve, še posebej ob praznikih in posebnih priložnostih, kot so bila obhajila, birme in razne procesije.

Sestre usmiljenke so z veliko vne-
mo skozi vse leto skrbele za čiščenje
in krašenje farne cerkve v Šentrupertu.
»Pa v cerkvi so pomagale krasiti pa
te reči,« se spominja sogovornik. Te-
densko so čistile in krasile cerkev, pri-
pravljale za praznike ter prale in likale
cerkveno perilo - prte, albe in manj-
še prtčke.

Za krašenje so imele sezonsko cvetje;
v vrtu so od spomladi do jeseni cvete-
le najrazličnejše rože. »Recimo za cer-
kev za krasiti so imele vse one rože. Ni
nikoli prej noben dajal rož,« pripove-
duje sogovornica. Za krašenje so imele
sezonsko rezano cvetje, kot so aposto-
li (gladiole), frančiške, astre, orgine (da-
lije), razne marjetke starih sort, cinije,
potonike, alojzijeve lilije, bela in roza
nageljčke, binkoštna nageljčka ter ve-
liko dišečih roza, rdečih in belih drob-
nocvetnih vrtnic, ki so rastle ob og-
raji, v jeseni pa predvsem mrazence
(krizanteme), po večini bele marjetke.
»Rože, razne razne. Celo leto so krasile.
/.../ So imele gartrože, so imele po-
tonke, razne tiste cinije. Po vrtu skos
so imele, skos je bilo cvetoče,« bo-
gastvo vrta opisuje sogovornica.

Celo lončnice so prišle v poštev pri
krašenju cerkve; pogosti so bili aspa-
ragusi. »Na oltarju sta bila vedno dva
asparagusa pa mogoče še kje pri stra-
ni.« Asparagus, nekoč rastlina, ki je bila
doma skoraj v vsaki kmečki hiši, pa da-
nes poredko srečamo ob hišah. Izvira
iz Južne Afrike, v Evropo so jo zanes-
li proti koncu 19. stoletja. Na Slove-
nskem se je kar uveljavila. Nekoč je naj-
bolje uspeval ravno v kmečkih hišah
ali v mestnih vilah, na svetlih prostori-
h, ob oknih v svetlih kotih, ker so bile
hiše slabo ogrevane. Pogosto so bile

Večnice ali primule. Foto dr. Jože Bavcon. Vir: <http://dobrojutro.rtvsl.si>.

okenske police na severni strani hiše
kar cele zasedene z asparagusom, opi-
suje botanik dr. Jože Bavcon.

Prav tako so v tegelnih gojile ro-
ženkravt (vrsta pelargonije), pelargo-
nije in večnice oziroma večne rože,
ki so jim rekli tudi primule. »Za Bož-
ji grob to so vse one imele take rože.
Tiste bele pelargonije, pa asparagu-
se pa tako. /.../ Pa tiste večnce. /.../ Je
pa bela, rdeča, vse sorte barve, v tegel-
nih.« Slednje so uspevale v manj ogre-
vanih prostorih. »Takrat so tiste hiše
bile pa so kar ratala rože.« Z njimi pa
so bili okrašeni tudi mrtvaški odri ozi-
roma pare, ko je pri hiši kdo umrl. »Po
kmetih je bilo to povsod, ta roža. Niso
bile menda občutljive.«

Danes slabo poznane večnice oziroma
primule so v bistvu kitajski jeglič, rastli-

na, ki je prišla s Kitajske in se je pri
nas uveljavila ob koncu 19. stoletja. Dr.
Jože Bavcon razlaga, da je primula pos-
tala kar tradicionalna rastlina. Prežive-
la je v hišah ob oknih, kjer so bile na
njih ledene rože, ker je pomenilo, da je
bil prostor slabo ogrevan. Ko se je dan
začel daljšati, so primule začele cvete-
ti. Primula je bila torej rastlina pomladi,
ki je cvetela tja do velike noči in nap-
rej, odvisno od toplote. Ko je postalo
toplo in se je dan še podaljšal, je njih
cvetenje prenehalo. Prav zaradi tega so
bile primule skoraj stalnica v cerkvah
ob božjem grobu. Cerkve so bile na
podeželju dejansko tiste, ki so predsta-
vljale male hortikulturne razstave. Go-
spodinje, ki so imele najlepše primu-
le ob božjem grobu, so se vedno rade
pohvalile z njimi. Le ena težava je bila
- pogosto so rastline tam zalili kar z ▶

Sestre so pripravile otroke za procesijo za sveto rešnje telo. Fantje so na nosilih nesli jagnje. Pred sestrsko hišo na Poštajah okoli leta 1948. Hrani Pavla Koščak, Šentrupert.

žegnano vodo, to pa zanje ni bilo dobro, saj je ta voda soljena, zato so mnogokrat potem rastline propadle.

Rezanemu cvetju so v vazah kot zelene dodajale vejice asparagusa, zelene dele potonik, pušpan, razno listje, pisane trave, trajni šlajer oziroma pajčolanko ipd. Verjetno so imele za zelenje tudi vejice špargljev. »Noben pušelj, nobena stvar ni bila brez resperagusa. Pa rožmarin, pa rozenkravt.«

Sestre so ob pomoči domačink cerkev pripravljale za večje praznike ter poskrbele za procesije. »Za večje praznike so gotovo prihajale ženske pomagat. /.../ Vem, da so bile tiste vaze, ozke, v katere je šla ena roža, recimo.

In jih je bilo več potem. Niso bili aranžmaji taki, kot so zdaj,« pripoveduje sogovornica. Vaze so pomivale v Bistrici pri Prahu, kjer so bili tudi perivniki. »Vem, da je imela razne vazice. Tiste velike pa ozke, morda za par cvetov,« iste spomine deli tudi druga sogovornica. »One so poskrbele za cerkev. S tem, da so poskrbele tudi za procesije svetega rešnjega telesa ali pa za veliko-nočno procesijo. Vse to so one poskrbele. Bila so tudi ena taka oblačila, bele haljice. Čisto tanko bombažno je bilo. To so tudi one hranile. Bile so ene košarice, ki smo jih nosili pri potresanju rož'c. /.../ Smo prišle v mežnarijo spodaj, že pred peto uro zjutraj, da so nas oblekle. Potem, da smo šle v procesi-

ji. Nas je bilo več. /.../ Za veliko noč so bile pa tiste palmovce, take ne-kakšne zelene.« Šlo je za umetne vejice. Za prvo sveto obhajilo so cerkev okrasile z belimi alozijeveimi lilijami. Na koncu vsake klopi je bil v okvirju zataknjen plastični tulec z vodo, v katerem sta bila dva cvetova lilije. Ob procesijah, prvem svetem obhajilu in birmi so otroci na glavi nosili venčke, ki so jih izdelovale sestre.

Se nadaljuje.

Vir: Jože Bavcon, *Primule, nežke, večnice ... ko kitajski jeglič postane naša tradicionalna rastlina. Na vrtu*, 15. 3. 2017. Dobro jutro, jutranja oddaja Televizije Slovenija. Dostopno na: <<http://dobrojutro.rtvsl.si/svetujemo/primule-nezke-vecnice-ko-kitajski-jeglic-postane-nasa-tradicionalna-rastlina>>, pregledano 26. 11. 2018; Jože Bavcon, *Sprengerjev asparagus: Rastlina, ki je bila nekoč doma skoraj v vsaki kmečki hiši. Svetujemo*, 3. 11. 2016. Dobro jutro, jutranja oddaja Televizije Slovenija. Dostopno na: <<http://dobrojutro.rtvsl.si/svetujemo/sprengerjev-asparagus>>, pregledano 27. 11. 2018.

Sogovorniki: Hribar Geli, roj. 1939, Kamnje; Hribar Janez, roj. 1938, Kamnje; Koščak Milka, roj. 1935, Kamnje; Lovše Jahič Cveta, roj. 1934, Zapuže, Mirna; Neimenovana sogovornica, roj. 1945, Šentrupert; Neimenovana sogovornica, roj. 1952, Šentrupert.

Mojca Ramovš, Zavod Rožlin

Eden izmed naglavnih venčkov, ki so ga sestre Lamovšek z Velikega Cirkarja nosile pri prvem svetem obhajilu kmalu po 2. svetovni vojni. Hrani Anton Lamovšek. Foto Alenka Stražisar Lamovšek.

POGOVOR S PROF. DR. VERO SMOLE:

O knjigi *Naruobe prav, spomeniku šentruperske domače govorice*

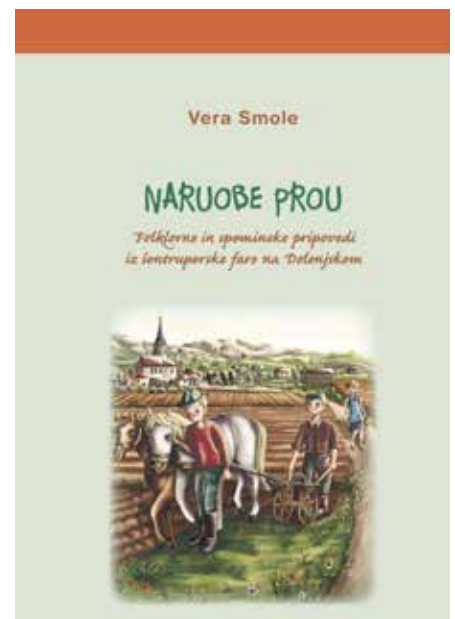
V zbirki Glasovi je pri Založbi ZRC izšla knjiga prof. dr. Vere Smole, roj. Štrukelj, s šentruperskimi koreninami. Knjiga z naslovom »Naruobe prav« je obsežna zbirka folklornih in spominskih pripovedi iz šentruperske fare na Dolenjskem. Prof. dr. Vera Smole, jezikoslovka in predavateljica na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je pripovedi med ljudmi šentruperske fare zbiralala in strokovno obdelovala več desetletij. Kot pravi avtorica, je to knjiga od Šentrupečanov za Šentrupečane, seveda pa ne samo zanje. Hkrati je spomenik šentruperski domači govorici, ki jo žal uporablja vedno manj ljudi.

- Knjiga *Naruobe prav* je zbirka folklornih in spominskih pripovedi iz šentruperske fare. Za kakšne pripovedi pravzaprav gre?

To so pripovedi, deloma podobne tistim, ki jih že poznate iz knjižice *Zgodbe iz skrinje*, *Zgodbe smo spleтали* v občini Šentrupert, ki jo je uredila Alenka Lamovšek in so izšle leta 2011 pri Centru za izobraževanje in kulturo, Trebnje; šest izmed njih je v tej knjigi celo ponatisnjenih, saj mi je terenske posnetke poslala Liljana Jantol Weber, iz drugih projektov pa so mi posnetke poslale še Mojca Ramovš in Maja Gregorčič, zgodbe pa je zbiral tudi moj lanski študent, domačin Miha Brcar; vesela sem, da so nabor povečali za okrog 40 besedil. Seveda pa knjige ne bi bilo brez 87 pripovedovalcev, rojenih med letoma 1901 in 1955. Razlik z *Zgodbami* iz skrinje je več: vsekakor je ena v obsegu, druga v skrbni razvrstitvi pripovedi v enajst poglavij, ki jo je opravila naša največja strokovnjakinja s tega področja, ustanoviteljica, koordinatorica in urednica obsežne in dolgoletne zbirke *Glasovi* (obstaja od leta 1988), prof. ddr. Marija Stanonik, izredna članica SAZU; šentruperska knjiga je že 52. po vrsti. Pripovedi, strokovno se jim reče povedke, so delijo na pravljice, teh je 16; v njih nastopa predvsem hudič, v šaljivih pa Pavliha. V t. i. bajčnih poved-

kah prevladujejo čarovnice oziroma coprnice, coprnije in oddelovanje coprnij, poleg njih še Ajdi in tudi konj, ki mu iz nozdrvi bruha ogenj. Kot je videti iz strašljivih povedk, so največ strahov povzročali umrli z vračanjem nazaj in cahni (znamenja, spomin) ob smrti. Kolikor je legendnih povedk, so povezane s krščansko vero. Razlagalne povedke pojasnjujejo nastanek nekaj krajevnih ter ledinskih in hišnih imen, razlagajo zvonjenje in ptičje petje. Med zgodovinskimi povedkami so tiste o gradovih in grajskih, o vzpostavitvi železniške povezave, dotaknejo se razdeljenosti druge svetovne vojne, menda prvič tudi skrivačev, in posledic gospodarskih sprememb po njej ter prvih modernizacij. Obsežno je poglavje socialnih povedk, ki veliko bolj kot zgodovinske odražajo polpreteklo zgodovino večine prebivalcev teh krajev; kako so jo doživljali, se prebijali skozi revščino, iskali uteho v prekomernem delu, a tudi v nenehni želji težave obrniti na šaljivo plat, se poveseliti, zapeti, ponagajati. Z manj dogajanja in več opisovanja jim sledijo etnološke pripovedi; iz njih izvemo o običajih ob praznikih čez celo leto, pa o porokah in kropljenju mrliča, raznih kmečkih opravilih in pripravi hrane na stari način. Posebno poglavje so lovske povedke; deloma so to spomini na šentruperske lovce in dogodke povezane z jagami (pogoni). Sledi najbolj zabaven del knjige, in sicer so najprej na vrsti anekdote, ki najbolj razkrivajo značaj Šentrupečanov: od velikega poguma do prevarantstva, pridnosti

in iznajdljivosti, šaljivosti in odvisnosti od drugih. V njih in sledečih imajo svojevrsten spomenik Rojc, Lovričev Polde, Oblakov Francelj, Abunar, Kregelj in še kdo. Blizu anekdotam so šaljive povedke, v katerih se šaljivost zelo pogosto kaže v pretanjenem občutku za zven in pomen besede, saj samo malo okrog obrnjena spravi sogovornika v veliko zagato.

- V knjigi je objavljenih okoli 600 pripovedi. Kako je potekalo zbiranje in obdelava tako obsežnega gradiva, kako je potekala priprava knjige? ➤

Knjiga vsebuje 659 oštevilčenih folklornih in etnoloških pripovedi ter še 25 folklornih obrazcev in pesmi, skupaj torej 674. Pripovedi so se začele nabirati z mojim jezikoslovnim terenskim delom za diplomu in magisterij, manj za disertacijo, ko sem raziskovala narečni govor po vseh vaseh šentruperske fare. Obiskovala sem predvsem starejše ljudi in jih spodbujala k pripovedovanju o vsakdanjem življenju, njihova pripoved se je pri mnogih začela sprevračati v spomine na čas njihove mladosti; tako je nastalo mnogo socialnih povedk in etnoloških pripovedi iz te knjige. Načrtno za zbirko Glasovi sem pripovedi začela zbirati v poletju leta 1994, po oddaji disertacije, k čemur me je pritegnila ddr. Marija Stanonik. Kasneje sem gradivo zbiralala časovno bolj razpršeno, kolikor so mi dopuščale vse zahtevnejše službene obveznosti. Ves čas pa so po malem nastajale tiste, posnete z mojo mamo, ki je bila vsakič znova vesela, da je moja zbirka dopolnila s čim novim; njej in njeni mami, ki je bila izvrstna pravljica, je knjiga posvečena.

Vse pripovedi sem posnela na zvočne kasete in jih potem v prostem času prepisovala. Prepisovanje je najzamudnejši proces nastajanja teh knjig. V lanskem poletju (2018) sem zbrane pripovedi uredila za natis, županske volitve pa so izid knjige prestavile skoraj za eno leto. Ta čas sem izkoristila za ponovno terensko delo vse do letošnjega februarja in gradivo dopolnila za več kot eno tretjino. Generacija starejših ljudi se je medtem zamenjala, večina pripovedovalcev iz leta 1994 je že pokojnih, in lahko bi začela »nov krog«. A če so bila moja srečavanja z ljudmi nadvse prijetna in navdihujoča, je dolgotrajno prepisovanje, dodajanje slovarčkov, tako in drugačno urejanje veliko bolj obremenjujoče in treba je bilo delo zaključiti. Že tako bo to najbolj obsežna knjiga z najmanjšega območja.

- Knjiga folklornih in spominskih pripovedi iz šentruperske fare ima nenavaden naslov: Naruobe prav. Kako je prišlo do tega naslova?

Pri zbirki je že nekako v navadi, da dobi knjiga naslov po kateri izmed pripovedi, tako je tudi pri tej. Kratka šaljiva povedka Naruobe prav z ilustracijo na naslovnici začenja in zaključuje knjigo simbolično: poudariti želi, da ni in nikoli ni bilo nič nujno takó, kot je videti na prvi pogled. Narobe obrniti brazdo, je prav, čeprav je obrnjena narobe. Pa ne samo brazda. Naslov nam želi povedati, da se ustavimo, premislimo in pogledimo stvar še z drugega zornega kota. In da prisluhnimo besedi pozorno, v globino, da nas ta brez potrebe ne zavede, osmeši, prizadene.

- Knjiga je seveda najprej spomenik šentruperski govorici, vendar pa prinaša tudi številne pripovedi, ki so dragocene za domoznanstvo Šentrupertu.

Knjiga je veliko več kot spomenik šentruperski govorici – a če ji bo nagrobni, bo velika škoda – je umetnost, ustvarjena v njej. Težje kot pisati, je zgodbo pripovedovati; in kar nekaj pripovedovalcev in pripovedovalcev je izjemnih! Hkrati je vsaka taka knjiga dokument časa, sestavljen iz mnogih drobcev. Nemalokrat sem bila presečena, kaj vse so si ljudje včasih pripovedovali, kaj so preživeli in kaj doživljali v času pripovedovanja; in tudi to, da so bili ta občutja pripravljena deliti z mano, z bralci, zavedajoč se, da se čas tako hitro spreminja, da bo naslednji generaciji tako življenje že povsem nepredstavljivo, »a naj bo zapisano, morda bo pa kdo le prebral,« so rekli.

Po mnenju Marije Stanonik, bo knjiga »zagotovo prvovrstni gradivski vir za etnološke raziskave nekdanjega življenjskega stila v Šentrupertu in okolici«. Sama vidim vrednost te in drugih knjig iz zbirke Glasovi še v nečem: kdor zna brati tudi med vrsticami, bo med pripovedmi odkrival dušo šentruperskega človeka, ki se je, kot narečni govor, na tem prostoru oblikovala skozi stoletja. Morda jo bo v tem glasilu kdaj opisal naš rojak prof. dr. Jože Ramovš; v knjigi se te ideje ni dalo uresničiti. Kako se je pokazala meni, ki sem na tem področju laik, lahko preberete v uvodnih poglavjih knjige.

- Kašno je sporočilo dialektologinje, ki že več kot tri desetletja raziskuje šentruperski govor in ugotavlja, da ga uporablja vse manj ljudi?

Žal se časa ne da zavrteti nazaj. Šele ko kaj začnemo izgubljati ali izgubimo, se zavemo vrednosti tega in včasih to zgrabimo in potegnemo za rep nazaj ali ponovno obudimo. Z narečnim govorom ali jezikom žal tako ne gre: ko se za dve generaciji v družini raba pretrga, je z njim konec. Opuščen vrt lahko prekopljemo in spet začnemo gojiti zelenjavo, narečnega govora se ne da obuditi. Odrezali smo si korenino, ki nas veže samo na to okolje, pretrgali in zavrgli smo več kot tisočletno dediščino in jo povsem zamenjali za jezik, ki naj bi bil knjižni, pa seveda to ni: kot da nismo več sposobni obvladati dveh oblik in ju govornim okoliščinam ustrezno uporabljati. Že nekaj časa se to zamiranje dogaja narečnim govorom (vendar ne povsod po Sloveniji), vse bolj pa tudi slovenščini v celoti, saj bolj kot svoj jezik nekateri že cenijo angleščino.

- Kakšen pa je pomen te zbirke pripovedi iz šentruperske fare za širši prostor?

Zbirka zapolnjuje majhen dolenski prostor z obsežnim gradivom, ki je še posebej dragoceno zato, ker je ravno Dolenjska v zbirki Glasovi med najslabše pokritimi in ker prinaša v slovensko, slovansko in evropsko folkloristiko nove vsebine. Kot smo že povedali, bo zagotovo bogat vir etnološkim raziskavam, pa tudi zgodovinskim. Ker so pripovedi zapisane tako, kot so bile povedane, so lahko gradivski vir narečjeslovnim skladenjskim raziskavam, z obsežnim slovarčkom pa prispevajo tudi k narečnemu slovaropisju.

- Knjiga Naruobe prav naj bi bila uspešen primer knjižne objave obsežnega znanstveno-raziskovalnega dela ob podpori lokalnega gospodarskega okolja.

Moja želja je bila, da bi bila to v celoti knjiga od Šentruperčanov za Šentruperčane in seveda še za vse druge ljubitelje in raziskovalce takih vsebin. Ker je pri nas tako, da moraš knjigo ne samo napisati, ampak najti tudi financerja za založniško delo (prelom, oblikovanje, organizacija tiska, distribucijo ipd.), za ilustratorja, prevajalce povzetka, tehnično pomoč in tiskarja, kar niso majhni stroški, sem želela, da tu sodelujejo uspešni domači gospodarstveniki, obrtniki in gostinci ter da nam uspe knjigo natisniti v dovolj veliki nakladi, da jo bo lahko dobilo vsako gospodinjstvo. Z županom sva se nanje obrnila, kakšen pa bo odziv, vam v tem trenutku še ne morem povedati.

Za konec bi rada dodala, da bo med bralci marsikdo presenečen, saj bo našel zanimive pripovedi koga od staršev, sorodnikov, sosedov, ki jih iz njihovih ust morda nikoli ni slišal. Tudi sama jih ne bi – celo od svoje mame ne – če tega ne bi začela načrtno zbirati. Mi smo že živeli v času, ko je bilo življenje usmerjeno vse kam drugam kot v druženje ob kmečkih opravilih, na topli krušni peč, bedenju pri mrličih ... Tako so v knjigi ohranjene mnoge že pozabljene pripovedi, ki so v taki ali malo drugačni preobleki krožile po naših krajih, z drugačnim načinom življenja pa vse bolj zamirale. V njih je tudi veliko življenjskih modrosti, dostikrat zavitih v šalo, zato pa nič manj poučnih. Želela bi si, da bralcem najljubše pripovedi spet oživijo, da se jih spet začnejo pripovedovati po svoje in dodajati nove – da znova prekopljejo zaraščen vrt in ga kultivirajo v svojo in korist zanamcem.

joze.uhan@telemach.net

Pisana paleta umetnikov v Trebnjem

Prostor začasne razstave v Galeriji likovnih samorastnikov Trebnje v vsej svoji lepoti in mogočnosti krasijo Eve. Razstava Irena Polanec, Pisma Evi, obeleži okrogli jubilej umetnice, ki je razstavljala svoja dela širom po svetu in je večkratna udeleženka Mednarodnih taborov likovnih samorastnikov Trebnje. Razstava bo na ogled do 15. septembra 2019.

Med 8. in 15. junijem 2019 smo priredili že 52. Mednarodni tabor likovnih samorastnikov Trebnje, kjer smo gostili in spoznali zanimive umetnike iz različnih držav po svetu. Ustvarjali so **Vlasta A. Gottstein (1946)** iz Nemčije, **Alexandre Marion (1981)** iz Francije, **Samaneh Atef Derakhshan (1989)** iz Irana, **Tomaž Hartman (1957)** iz Slovenije, **Franjo Klopota (1938)** iz Hrvaške, **Sandrine Lepelletier (1971)** iz Francije, **Martin Pap (1960)** iz Srbije in **Giuliano Zoppi (1955)** iz Italije.

Ob Taboru je potekal tudi bogat spremljevalni program. 11. junija so umetnike v galeriji obiskali udeleženci 20. Malega likovnega tabora Dolenjske, Bele krajine in Posavja v galeriji; 13. junija je potekal pogovor z Ireno Polanec; 14. junija srečanje s člani Strokovnega sveta Galerije likovnih samorastnikov Trebnje; 15. junija pa se je Tabor zaključil, podelili smo nagrado izbranemu avtorju in razstavili podarjena dela, sledila je Poletna muzejska noč (dan od-

prtih vrat in koncerti Glasbene šole Trebnje), na kateri smo gostili obiskovalce do poznih večernih ur.

Tabor sofinancirajo občine ustanoviteljice, med katerimi je tudi Občina Šen-

trupert. Občani Šentruperta, veselimo se vašega obiska tudi poleti.

Špela Sila

Vir FOTO: Arhiv umetnikov in arhiv GLST

Zaključek šolskega leta

Na Centru za izobraževanje in kulturo Trebnje počasi zaključujemo šolsko leto. Ko se ozremo nazaj vidimo, da smo občanom vseh štirih občin ustanoviteljic ponudili veliko novih in zanimivih vsebin.

V Šentrupertu smo v okviru **Centra medgeneracijskega učenja Trebnje** na OŠ dr. Pavla Lunačka v sodelovanju z zavodom Safe.si izvedli 3 delavnice za 3., 6. in 8. razred o varni rabi interneta z naslovom **Zasvojenosti s sodobnimi tehnologijami**. V sodelovanju s Centrom za krepitev zdravja ZD Trebnje smo marca izvedli delavnico **Preverjanje telesne prip-**

ravljenosti. Nova računalniška znanja smo občanom podajali enkrat mesečno v krajevni knjižnici v sklopu projekta VGC Marela. Pod okriljem UTŽO Trebnje v Šentrupertu že vrsto let deluje **Ustvarjalni krožek Šentrupert**, ki s svojimi izdelki popestri marsikatero razstavo.

Za našo univerzo že snujemo nove načrte za prihajajoče študijsko leto, tako bo slavnostna otvoritev tokrat v torek, **1. oktobra 2019, ob 9. uri**, v Šentrupertu. Vabljeni vsi.

Na CIK-u pa tudi v poletnih mesecih ne bomo mirovali, približujejo se nam zabavne počitniške delavnice za otro-

ke Cikoletje, ki jih bomo izvedli v treh terminih, potrebno pa je pripraviti tudi nove, zanimive in inovativne vsebine za naslednje šolsko leto. V tem jubilejnem letu, ko praznujemo 60 let svojega delovanja, vas vabimo, da naše delo in novosti spremljate na spletni strani cik-trebnje.si in na FB profilu.

Tanja Vrčkovnik, CIK Trebnje

Tradicionalno srečanje vaščanov Slovenskih vasi

Vaščani Slovenske vasi v naši občini smo se prvič sestali 3. oktobra leta 2009 na pobudo Antona Slaka, Jožeta Vojnoviča starejšega in Lojzeta Gregorčiča. Druženje je po nekaj letih preraslo v tradicionalno, vseslovensko, pred nekaj leti, ko so se nam na srečanjih prvič pridružili še prebivalci zamejske Slovenske vasi iz predmestja madžarskega Monoštra, pa tudi mednarodno.

Ker glavni pobudnik srečanja Slovenskih vasi Slovenije gospod Tone Fabjan prihaja iz Slovenske vasi v občini Kočevje in je hkrati tudi njihov vaški predstavnik, smo se v večjem številu srečali prav v Slovenski vasi pri Kočevju, 20. aprila 2013. Poleg nas in gostiteljev domačinov so se prvega tovrstnega srečanja udeležili še prebivalci obmejne Slovenske vasi iz občine Brežice.

V soboto, 18. maja 2019, smo se odpeljali proti Obrežju, kjer so nam gostoljubje na že sedmem tovrstnem srečanju nudili prebivalci tamkajšnje vasi. Slovenska vas v občini Brežice je znana kot vas treh imen. Sprva se je imenovala Bregana, nato dolgo Bregansko selo, šele ob osamosvojitvi Slovenije, leta 1991, je bila preimenovana v Slovensko vas. V tem pogledu je tako dosti mlajša od naše Slovenske vasi. Spada pod

Krajevno skupnost Jesenice na Dolenjskem, eno od 20 krajevnih skupnosti v občini Brežice. Predvsem je znana po nekdanjem velikem remontnem centru za potrebe bivše JLA, mejni reki Bregani, ki nemalokrat prestopi bregove, in maloobmejnem prehodu. Gre za zelo razpotegnjeno vas v relativno zaprti dolini – z enega konca vasi do zadnje domačije na drugem koncu je približno sedem kilometrov.

Že na drugem gostovanju v občini Brežice smo lahko spoznali, koliko turistu nudi posavska regija. Uvodoma smo si ogledali razstavo Posavskega muzeja na brežiškem gradu Štirje elementi. Gre za elemente, upodobljene v Viteški dvorani, največji in najmogočnejši izmed dvoran tamkajšnjega gradu. Hkrati gre za elemente, ki gradijo človeka: ogenj, zemljo, zrak in vodo.

Nadaljevali smo tam, kjer smo grajsko popotovanje sklenili. Ob vodi. Po uvodnem pozdravu brežiškega župana gospoda Ivana Molana smo si ogledali najnovejšo izmed elektrarn na spodnji Savi, Hidroelektrarno Brežice. Kljub temu, da sama elektrarna v celotno elektroenergetsko omrežje Slovenije prispeva zgolj približno odstotek električne energije, naj bi to zadostovalo za oskrbo gospodinjstev celotnega Posavja, torej Krškega in Brežic s širšo okolico.

Dopoldne je za radovedne obiskovalce prehitro minilo in odpravili smo se do Jesenic na Dolenjskem, kjer nas je v dvorani tamkajšnje krajevne skupnosti pričakalo okusno kosilo, mize pa so bile bogato obložene tudi s pecivom, ki so ga za srečanje pripravile gospodinjke gostiteljice. Vsak od nas je v spomin na srečanje prejel magnetek s črno-belo fotografijo »Remontovcev na poti z dela domov v hrvaške vasi«, nastalo konec 50-ih let 20. stoletja, ki je hkrati tudi naslovna fotografija knjige domačina Ivana Bogovčiča, Vas s tremi imeni.

Navdušujoče je, da povezovanje med vami predstavlja tudi navdih za pisanje o vaseh in vašcanih. Gospoda Bogovčiča naj bi k iskanju gradiva o njegovi rojstni vasi in njenih vašcanih spodbudila prav knjiga Slovenska vas skozi čas, ki so jo leta 2011 izdali naši (so)vaščani.

Po pozdravnem nagovoru organizatorjev, Bogdana Palovšnika in Rajke Križanac, so za krajši kulturni program poskrbeli učenci tamkajšnje Osnovne šole Velika Dolina. Da je popoldne prehitro minilo, je poskrbel Vilko Urek, sicer dolgoletni učitelj glasbe na osnovni šoli Bizeljsko. Dokazal je, da ni bil zaman prejemnik naziva »Naj učitelj 2016/2017« po izboru bralcev revije OnaPlus, mi pa, da kljub ne preveč rožnati starostni strukturi udeležencev, še vedno zmoremo biti pravi žurerji. Večina se nas je ob slovesu strinjala, da je bilo to najboljše srečanje do sedaj.

»Nasvidenje do prihodnjega leta, dobrodošli na Kočevskem,« nas je tik pred odhodom nagovoril še gospod Tone Fabjan, ki mu je Bogdan Palovšnik predal štafetno palico za organizacijo naslednjega srečanja.

Maja Gregorčič

Besede so povezale Mirnsko in Temeniško dolino

je odzvalo 11 literatov in literatk, iz Šentruperta Tilka Gorenc in Marta Rataj. Strokovni spremljevalec območnega srečanja je bil prof. Ivan Gregorčič.

Srečanje, ki so ga letos gostili v Deželi kozolcev Šentrupert, so zaokrožili z literarnim dogodkom za javnost z branjem izbranih del avtorjev in avtoric natečaja. Za izjemno interpretacijo izbranih del je poskrbela Kristina Gregorčič. Zbrane sta poleg mentorja območnega srečanja prof. Ivana Gregorčiča pozdravili še vodja trebanjske območne izpostave JSKD Joži Sinur in direktorica Knjižnice Pavla Golie Trebnje Tanja Cuder, dogodek, ki ga je povezovala Petra Šinkovec, pa so pesmijo obogatili Vaški pevci Šentrupert.

Predstavilo se je blizu 200 pevk in pevcev

Letošnje območno srečanje pevskih zborov in malih pevskih zasedb so maja gostili v Šentrupertu. Zapelo je 13 zborov oz. malih pevskih zasedb na dveh revijalnih koncertih v galeriji Osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentrupert. Na prvem koncertu 11. maja sta se med drugim predstavila ŽePZ Šentrupert (zborovodja Nataša Dragar) in MoPZ vinogradnikov Šentrupert (zborovodja Matej Burger), 18. maja pa še MePZ Društva upokojenecv Šentrupert.

Oba koncerta je strokovno spremljal priznani slovenski skla-

datelj, pedagog in dirigent Tomaž Habe, rdečo nit pevskega večera pa je spretno pletla voditeljica Kristina Gregorčič.

Pomladni veter je letos zavel v Dobrniču

Četrta Območna revija predšolskih otroških pevskih zborov in pevskih zborov prvih razredov osnovne šole, poimenovana Pomladni veter, je bila tokrat v Dobrniču. 15. marca se je predstavilo sedem zborov, med njimi tudi Cici muzikalčki Vrta Čebelica pri OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert (zborovodkinji Damijana Bijak in Marija Sabljak Bartolj ter korepetitor Damjan Bracar) ter Mali zborček OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert (zborovodkinja Nataša Dragar in korepetitor Damjan Bracar). Območno revijo je strokovno spremljala prof. Tatjana Mihelčič Gregorčič, povezovala pa je Kristina Gregorčič.

Na Pomladni ladji je zapelo 13 zborov

Okrog 380 mladih pevcev in pevk Temeniške in Mirnske doline pa se je aprila predstavilo na Območnem srečanju otroških in mladinskih pevskih zborov, poimenovanem Pomladna ladja. V Mokronogu sta med nastopajočimi 13 zborov na drugem revijalnem koncertu zapela tudi otroški pevski zbor in mladinski pevski zbor OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, ki ju vodi zborovodja Nataša Dragar. Oba je na klavirju spremljal Damjan Bracar. Revijo je strokovno spremljala Cvetka Krampelj, povezovala je Polonca Bartolj.

Joži Sinur, JSKD OI Trebnje

povšemetal

Razvoj in proizvodnja zahtevnih kovinskih komponent.

POVŠE METAL d.o.o.

Prelesje 35, 8232 ŠENTRUPERT

T: +386 7 30 40 400

F: +386 7 30 40 401

E: info@povse.si

www.povse.si

Napovednik dogodkov

JUNIJ

- PETEK, 21. junij 2019, ob 19.00
- 2. narečni večer: Predstavitve knjige prof. dr. Vere Smole Naruobe prav
Galerija OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert
- SOBOTA, 22. junij 2019, od 19.30
- 9. Kresovanje na vasi in tekmovanje v starih igrah
pri Janezkovih v Kamnju

JULIJ

- SOBOTA, 13. julij 2019, od 18.00
- 120 let PGD Šentrupert z gasilsko veselico
na trgu v Šentrupert in pri GD Šentrupert

Zbor občanov Občine Šentrupert

Na podlagi 52. in 53. člena Statuta Občine Šentrupert (Uradni list RS, št. 12/18) sklicujem

ZBOR OBČANOV OBČINE ŠENTRUPERT

v torek, **25. junija 2019, ob 19. uri v Kongresnem prostoru Vinske kleti Frelih,**
na naslovu Šentrupert 35, 8232 Šentrupert s predlaganim dnevnim redom:

1. Seznaiter občanov Občine Šentrupert o finančnem stanju občine.
2. Seznaiter občanov Občine Šentrupert o izvajanju investicij v letu 2019.
3. Seznaiter občanov Občine Šentrupert o pripravi projektov občine.
4. Odprta razprava o Kostelčevi hiši zaradi ureditve občinskega trga.
5. Razno.

Vljudno vabljeni!

Andrej Martin Kostelec, ŽUPAN

Šentrupert

Glasilo Občine Šentrupert • Leto: XXI./2, poletje 2019 • USTANOVITELJICA: Občina Šentrupert, zanjo Andrej Martin Kostelec • UREDNIŠKI ODBOR: Petra Krnc Laznik, urednica, člani: Janja Jerovšek, Mateja Leban, Mojca Ramovš, Jakob Trček, dr. Jože Uhan, Liljana Jantol Weber • Avtor naslovne fotografije je Franc Pepelnak • GRAFIČNA PRIPRAVA in TISK: Piktogram d. o. o., Dobrova • Glasilo izhaja štirikrat letno • Naklada: 1150 izvodov • Glasilo je za občane Občine Šentrupert brezplačno.

Prispevke za jesensko številko časopisa pošljite do petka, 6. septembra 2019, na e-naslov glasilo@sentrupert.si. Priporočena dolžina je 1500 znakov s presledki vred. Fotografijo dodajte posebej, ne prilepljeno v word, ampak kot priponko vsaj velikosti 1024x***. Pripišite avtorja prispevka in fotografije. Uredništvo si pridržuje pravico od krajsanja in lektoriranja besedil. Anonimnih in ne več aktualnih prispevkov ne bomo objavili. V glasilu objavljeni prispevki izražajo stališče avtorja in ne uredništva.